

PROTISLOVNA TAKTIKA

Francosko-alžirska "pogajanja" se nadaljuje. Tokrat sta oba činitelja izbrala nove - morda boljše in zanesljive metode. Sogovornika ne sedita za mizo ne v Melunu ne v Eriani in ne v Luginu. Vsak je vstal na svoji strani pregraje in od tam kaj utira stezo k dokončnim sklepom z občasnimi izjavami in govori. Ti monologi že kažejo določeno razvojnjo krivuljo, ki sicer še ne prica o tem, da sta Alžirija in Francija že našli skupni jezik, vendarle pa napoveduje zblizevanje gledišč.

Prispevek Alžirije in Francije v ustvarjanju pogojev za sporazum je močno neenak. Vrsta govorov alžirskih voditeljev ob obletnici vstaje je pokazala maksimalno pripravljenost Alžircev, olajšati Franciji, da izpolni svojo neogibno dolžnost. Francoska razmišljanja in komentari o alžirski prošnosti so morda v nevarnosti, da zapadejo v hudo napako, ko iščejo pogostne vzroke takemu razvoju v utrujenosti alžirskih bojevnikov. Resnica bi utegnila biti prav nasprotna, kakor razlagam. Mar ne bi mogla prošnost in pomeni pustiti prejšnjim, da je zanesljiva alžirska vlada tako prepričana v dosego dokončnih ciljev alžirske revolucije in v svojo moč, da si brez strahu, da bi okrvila celovitost svoje zmage, lahko dovolila določene koncesije, ki pa seveda ne bi niti najmanj kompromitirale bistva, h kateremu teži alžirski ljudstvo: popolna notranja in zunanja suverenost in omejitve mednarodne dejavnosti. Če to bistvo dopušta alžirskim državljanom, da z vsem potrebnim realizmom upoštevajo francoske interese, bodisi ekonomske bodisi vojaške ali kulturne, bi bil potreben Franciji enakovreden realizem, da prilosti, ki ji je s tem dana, izkoristi, ne pa zlorablja. Vsaka zloraba namreč ne more pripeljati do ničesar drugega kot do tega, da si Francija sam

zapira perspektive, ki so ji za zdaj v Alžiriji še odprte, in da si sama omaja svojo prihodnost na tem področju.

Skozi to prizmo bi morali presojati zadnji de Gaullov govor na Korziki. Uradnih alžirskih komentarjev se ni. Vemo le to, da ga je predsednik Belkadem ocenil kot interesnejši in preciznejši od prejšnjih.

Positivnost govora je v tem, da se je de Gaulle odrekel dolgotrajni iluziji o "tretji sili", ki da jo ima na razpolago v Alžiriji kot rezervo, če bi bila pogajanja neuspešna. Positivnost je tudi v napovedovanju neposrednih pogajanj v bližnji prihodnosti. Ni manj pomembno ni niti to, da je de Gaulle jasno priznal neizpodbitno reprezentativnost alžirske vlade in podporo, ki jo uživa pri največjem delu prebivalstva, oziroma odločenost Alžircev, da izbojuje neodvisnost. Toda prav o tem priznanju se skriva tudi največja slabost, še več - protislovje de Gaullova govora. De Gaulle zagovarja referendum o samoodlobi in v zavrta predlog predsednika Benheda o pospešeni proceduri, ki naj bi kot izhodiščno točko za prihodnje razgovore jemala obojestransko sprejeto načelo o neodvisnosti alžirske države. Francija je doslej zatirala pri referendumu s trditvijo, da se alžirska vlada boji izida tega izpita. De Gaulle je sedaj sam spodbudil temeljno težavo izpita. Če torej priznava odločenost Alžircev, da se samostojno upravlja, če priznava, da je alžirska vlada edini resnični predstavnik alžirskih teženj, čemu potem kakršnakoli taktika zavlačevanja z dolgotrajno proceduro referenduma in nedoločena vloga francoske vojske v tem poskusu? Mar ne bi bilo najkoristnejše, če stori predsednik de Gaulle tudi naslednji neogibni korak in opusti to zastarelo reformo iluzij.

Vida Hreščak

Skupina novinarjev in fotoreporterjev je obkolila Lazo Vračarića, direktorja zagrebškega podjetja »ME-GA« v trenutku, ko so mu izročili polni list v hotelu v Münchnu dan po izpustitvi iz zapore.

K PRIMERU LAZE VRAČARIĆA

Sodišča v Zahodni Nemčiji so polna nacističnih elementov

Prvotno stališče bonnske vlade do aretacije borca za svobodo Vračarića je bilo ena sama laž. Kot je znano, je zahodnonemški pravosodni minister z ogorčenjem zavrnil sum, da je za atentat na Vračarićevo svobodo odgovorna zvezna vlada. »V Zahodni Nemčiji« je svetoholno argumentiral, »so sodišča neodvisna in noben minister ne more vplivati nanje«.

Na tem mestu ne bomo razlagali o tem, kako je v resnici s to »neodvisnostjo«, nemških sodišč. Marsikaj bi lahko v zvezi s tem povedali. Zahodnonemški pravosodni minister bi pa postregel s kratkim

juridičnim pojasnilom, ki mu je, kot kaže, nujno potrebno. Državna pravništva, ki nekoga obtožijo, so izključno nemški sodišča. Oba skupaj sta med vojno preskušala jetništvo v Stutgartu z novimi in novimi žrtvami. Georg Schwanz, ki je ukradel pri odstranjevanju ruševin svoje od bomb porušene hiše namizno orožje in eno knjigo, je bil obsojen na smrt. Tudi on je žrtev teh dvuh.

Dr. Schreitmüller, ki je danes prav tako sodnik v Stutgartu pod Neidhardovim pokroviteljstvom, je dober znanec obeh sodnikov, ki bi naj s Klejem obsodila Vračarića: nekdanjega nacističnega vojnega sodnika dr. Michelsa in sodnega svetnika Hellmunga. Schreitmüller je namreč pošiljal obsodbe, ki sta jih podpisala ta dva sodnika, strokovnjaku za nagla sodišča v pravem ministru, da jih pošlje v Stutgart. Ni manj kot 69 smrtnih obsodb je sprejel Liebau. Med njimi je bilo deset obsodb proti češkim borcem odpora. Tudi dr. Liebau gre zelo dobro pod Neidhardovim soncem: živi kot sodni svetnik v Stutgartu. Deželni sodni svetnik v

wig Colab in Alois Handschuh iz Svabske sta njegovi žrtvi.

Hollstein, ki je bil prav tako član Naglega sodišča, je bil sodelavec Vračarića. Oba skupaj sta med vojno preskušala jetništvo v Stutgartu z novimi in novimi žrtvami. Georg Schwanz, ki je ukradel pri odstranjevanju ruševin svoje od bomb porušene hiše namizno orožje in eno knjigo, je bil obsojen na smrt. Tudi on je žrtev teh dvuh.

Dr. Schreitmüller, ki je danes prav tako sodnik v Stutgartu pod Neidhardovim pokroviteljstvom, je dober znanec obeh sodnikov, ki bi naj s Klejem obsodila Vračarića: nekdanjega nacističnega vojnega sodnika dr. Michelsa in sodnega svetnika Hellmunga. Schreitmüller je namreč pošiljal obsodbe, ki sta jih podpisala ta dva sodnika, strokovnjaku za nagla sodišča v pravem ministru, da jih pošlje v Stutgart. Ni manj kot 69 smrtnih obsodb je sprejel Liebau. Med njimi je bilo deset obsodb proti češkim borcem odpora. Tudi dr. Liebau gre zelo dobro pod Neidhardovim soncem: živi kot sodni svetnik v Stutgartu. Deželni sodni svetnik v

Neidhardovem območju je tudi nacistični višji državni pravniški Spahr, ki je obsodil na smrt 11 Holandcev in Belgijcev zaradi njihovega protifašističnega delovanja.

In tako se zgodba brez konca nadaljuje: gestapovski agent in rasni fanatik dr. Wedde je spet deželni sodni svetnik v Stutgartu. Nobenega württembergškega sodišča ni, v katerem ne bi krivavi rabili spet lahko delovali.

Če se ob vsem tem spomnimo še intimnih osebnih zvez teh »sodnikov« z različnimi ekspontsi sudeških in donavskih švabskih organizacij - ali je potem čudno, da je prišlo do tega skandaloznega primera, primera, ki je revalitiral vse svobodoljubno človeštvo in opozoril svet na nevarnost, ki spet kliče med Vzhodnim morjem in Alpami? V pokrajini Baden-Württemberg je bilo od 1480 oseb, ki so bile obtožene sodelovanja pri vojnih zločinih, obsojenih samo 385. Na Bavarskem, območju münchenske policije, je bilo od 5958 vojnih zločincev obsojenih samo 991.

Zahodnonemški pravosodje je prepolno z nacističnimi elementi in spritost tega je primer Vračarić problem, ki preuča njegove osebnosti in naše jugoslovanske okvire.

H. P. R.

PORTUGALSKA PRED VOLITVAMI

Demonstracije in protesti

Opozicija ne bo sodelovala pri volitvah dne 12. novembra, ker Salazar ni zagotovil »svobodnih in poštenih volitev«

LIZBONA, 8. novembra (AP). Policija je predvčeršnjim razglašala skupno več kot sto mladincev in študentov, ki so v središču mesta v poslovnih četrtih Quialdo in preslabi vladnih listov demonstrirali in vzklikali gesla »Dol s fašizmom!«.

Ta demonstracija je bila že druga v sedanjih kampanji pred volitvami, ki bodo v nedeljo, in sploh druga v 32-letnem režimu premiera Salazarja. Današnja demonstracija je bila podobna oni 2. novembra, ko so študentje in drugi mladinci v vzklikih pozdravljali levičarski list »Re-

publica« in skandirali »fašisti« pred zgradbami listov, ki podpirajo Salazarja. Več kot trideset policajev je razglašalo demonstrante, vendar še potem, ko so to že dvakrat v sprevidu šli mimo zgradb listov. Aretacij ni bilo.

Politične skupine, ki nasprotujejo kandidatom Nacionalne unije, ki jih podpira Salazar, so napovedale politično konferenco. Večina političnih opozilcev pričakuje, da bodo na konferenci sporili, da bo opozicija v znak protesta proti vladi bojkotala volitve. Opozicija je objavila tudi poseben manifest, v katerem opozicija, predsednika republike, naj odstavi Salazarjevo vladu, »ker ta ne izraža hotenja ljudstva«. Predsednik na ta poziv ni odgovoril.

Po najnovejših vesteh so voditelji opozicijskih strank na Portugalskem sklenili, da se ne bodo udeležili volitev 12. novembra, ker je premier Salazar zavrnil poziv opozicijskih demokratičnih strank za izvedbo »svobodnih in poštenih volitev«.

Splošna stavka v Buenos Airesu

Buenos Aires, 8. nov. (AFP). Tridnevna splošna stavka, ki se je začela popoldne med 6. in 7. novembrom, ni povzročila motenj v življenju samega Buenos Airesa, kjer so odprte banke, trgovine, restavracije, delujejo javne in privatne službe in privatni transport. Popolnoma pa je ustavljen železniški promet. Vozovi so nekaj uravljali, ki jih upravljajo mornariški tehniki.

Stavka je zajela tudi industrijo. Čeprav je položaj v Buenos Airesu miren, je v pokrajini Mendoza prišlo do incidentov. V drugih pokrajinah se življenje normalno razvija, razen v nekaterih industrijskih panogah.

Trdovratne tradicije

Ob plenarnem zasedanju Republiškega odbora Sindikata delavcev tiska in papirja Slovenije

LJUBLJANA, 8. nov. V novem domu sindikatov je danes zasedal plenarni Republiški odbor Sindikata delavcev tiska in papirja za Slovenijo. Razpravljali so o gospodarskem položaju ter o novih ekonomskih odnosih v podjetjih in o strokovnem izobraževanju. Referata sta prebrala Ferdo Majcen in Ivica Bozovič. Zasedanja pa sta se udeležila med drugim tudi podpredsednik republiškega sindikalnega sveta Jož Borštnar in sekretar Centralnega odbora tega sindikata Ljubo Marković.

Čeprav je plenarni razpravljali o navidezno dvoje ločenih problemih: o analizi gospodarskega položaja in o strokovnem izobraževanju, je oboje vendarle povezano. V grafični industriji vse od osvojitve sem primanjkuje posameznih vrst strokovnih delavcev. Zaradi tega posamezna podjetja delavce preplačujejo, trpijo pa tudi notranja organizacija dela, kvaliteta, delovna disciplina, ker naletijo vsak ostrejši ukrep na odgovor, grem pa drugam. Da pa bi podjetje moglo plačati, kolikor tak delavec zahteva, povzroča osebne dohodke, podira notranja razmerja, navsezadnje pa rešuje položaj s povišanjem cen. Takj pojavi pa hkrati zavirajo rast socialističnih odnosov v kolektivih, saj so marsikje sprčo pritiska takih delavcev prisiljeni oblikovati instrumente notranje delitve tla, da bi zagotovili visoke zaslužke delavcem tistih poklicev, ki jih primanjkuje.

Res, vsega tega ne kaže posploševati, niti kdove kako obsesti na veliki zvoni. Toda močno napak bi bilo, ko si ne bi priznali, da takj pojavi obstajajo in da kvarno vplivajo na oblikovanje notranjih odnosov v podjetjih, pa čeprav o tem javno ne govorimo.

Tudi zato je strokovno izobraževanje delavcev grafične industrije tako pereče. Plenarno zasedanje pa je ugotovilo, da glede tega nima kaj prida napredovali. Lani je bil sicer ustanovljen center za izobraževanje v Ljubljani. Ta nima sredstev, ker prevladuje mnenje, naj center najprej pokaže, kaj zmore, šele potem bi dali denar. Ponekod se mislijo, da bo center koristil le nekaterim podjetjem in zato ne kaže dati denarja, ali pa samozavestno mislijo, da so sami sposobni do kraja organizirati strokovno izobraževanje.

Temu se pridružujejo še pojmovanja iz prejšnjih časov, ko so mislili, da se vse začne in neha z vzgojo kvalificiranih delavcev, da se v grafični industriji ni moč pričeti in se zdaj za takoga, ki se je pričel kalsnega dela, ni izginil naziv volonter, kar je po takih pojmovanjih isto kot stavkocaz.

Odtod tudi odpor proti sodobnim oblikam strokovnega izobraževanja. Tu bo nemara treba poiskati tudi vzroke za to, da center ne more shoditi.

Pa še v nečem! Kolk je tudi obrtniška miselnost, po kateri v grafični industriji ne potrebujemo ne tehnikov ne inženirjev. Zato je naleto prizadevanje zagrebškega centra, ki si je postavil širok program izobraževanja od priučevanja za delovno mesto do šolanja tehnikov in inženirjev ter podiplomskega študija za dipl. inženirje in magistre grafike - na posmeh. Ta izzven v »Kaj nam je to treba« in v »Pri nas imamo boljše strokovnjake kot v Zagrebu in se nam ni treba hoditi učiti v Zagreb«.

V Ljubljani pa se center kljub temu ne premakne! Življenje pa gre svojo pot in je že precej ljudi iz naše republike, ki se šolajo na grafični visoki šoli v Zagrebu.

Upajmo, da bo sklep plenarnega zasedanja, ko so Republiški odboru priporočili, naj prevzame pobudo in skliče predstavnike podjetij, da bi se pogovorili, kako naj bi premaknili ljubljanski center, mo zagotovili finančna sredstva ter določili okvirni program, vendarle začetek sodobnega izobraževanja tudi v grafični industriji naše republike.

Vlado Jarc

»ESSOR« O BEOGRAJSKI KONFERENCI

Nove sile na svetu

BAMAKO, 8. nov. (Tanjug). »Duh beogradske konference je neuničljiv, ker pomeni uresničitev osvoboditve posameznika in človeštva«, pisaše danjški mališki dnevnik »Essor« v komentarju o razvoju mednarodnega položaja po konferenci državnikov neblokovskih držav.

Po pisanju lista je beogradska konferenca dokazala, da obstoje v svetu nove sile, ki se odločno zavze-

majo za likvidacijo kolonializma in za dosleden boj za miroljubno koeksistenco.

»Essor« piše, da najnovejši razvoj v svetu kaže, da nadaljujejo politični pritisk na posamezne države, ki so pred nedavnimi postale neodvisne, da bi spremenili njihovo politiko. Dogodki, ki so povzročili razcep v ZAR, pritisk na Gano, posebno pa pritisk na meje Kambodže, so rezultati prizadevanj, ki nasprotujejo nacioem miroljubne koeksistence. »Essor« zaključuje, da bo duh beogradske konference kljub temu prispeval k nadaljnji krepitvi neblokovskih držav in njihovega vpliva.

Končno ugodni pogoji za setev

Skopje, 8. nov. (Tanjug). V Makedoniji so doslej zaležali z ozimino nad 100.000 hektarov ali kakih 50 odst. planiranih površin.

Po vsej Makedoniji je zadnje tri dni močno deževalo, kar je pospešilo jesensko setev. Najugodnejši pogoji za poljska dela so zdaj v Povardarju, Pelagoniji ter tetovskem, štipkem in ohridskem okraju. Upati je, da bo setev v Makedoniji uspešno končana do 25. novembra. Tako pravijo v republiški kmetijsko-gozdarski zbornici.

Priština, 8. nov. Iz vseh krajev kosovsko-metohijske oblasti poročajo, da je setev ozimice v polnem razmahu. Pred nekaj dnevi je dež izdalno namočil zemljo, kar se je zgodilo prvokrat v letošnji jeseni. To je omogočilo, da so lahko uporabili vseh 1400 traktorjev, kolikor jih ima Kosmet, in več tisoč vpreg.

Proslave 7. novembra

Ob 44. obletnici Oktobrske socialistične revolucije so bile v prestonih in vzhodnoevropskih držav in drugod svečane akademije, ki so se jih udeležili visoki partijski in državni voditelji.

Na svečani akademiji v Bukarešti so bili prvi sekretar Partije Georghiju Dej, vsi člani politbiroja, člani diplomatskega zbora in okrog 3000 predstavnikov delavskih kolektivov in partijskih aktivistov. Na akademiji je govoril član politbiroja romunske delavske stranke Jon Maurer, ki je dejal, da je bil XXII. kongres KP ZSSR prava šola za Romunske delavske stranke in da je program KP ZSSR neusahljiv vir znanja za vsakega. V novem programu KP ZSSR je dejal Maurer, vid: Romunija svojo lastno prihodnost. Obsodil je tudi vodstvo Albanske stranke dela. Zaradi tega je odpravnih poslov albanskega veleposlanstva v Bukarešti zapustil akademijo.

Na akademiji v Varšavi je govoril član politbiroja poljske partije Loga Sowyński, ki je kritiziral albansko vodstvo zaradi »antilenistične, avangardne in ne odgovorne politike, ki nasprotuje vsem komunističnim in delavskim strankam, ki so obsedle kult osebnosti«.

Poleg Sowynskega sta govorila tudi Vladimir Gornik in sovjetski veleposlanik na Poljskem Aristov. Na mitingu ob proslavi 44. obletnice Oktobrske revolucije v Berlinu je govoril prof. Kurt Hager, funkcionar Enotne socialistične stranke. Hager je dejal, da je XX. kongres lahko sprejel nov program sovjetske Partije zato, ker je Partija obsodila Stalinske napake, kult osebnosti in zlorabo oblasti in ker je ponovno sprejela leninistične ideje partijskega življenja in zakonitosti. Kritiziral je tudi protipartijsko skupino in albanske voditelje, ki jim je očital, da »vodijo sovjetsko politiko in se trudijo, da bi obnovili obsedeno kult osebnosti«.

Tudi v Pekingu je bila svečana akademija posvečena obletnici Oktobrske revolucije. Na akademiji je govoril Vu Ju Cang, član CK KP Kitajske in podpredsednik Društva za kitajsko-sovjetsko prijateljstvo. Ko je poudaril vlogo Lenina, je dejal, da so po njegovi smrti Stalin in drugi sovjetski voditelji nade-

ljevali njegovo delo, šttili leninistično linijo in se odločno borili proti sovražnikom leninizma in socializma - trockizmom, zinovjencem in drugim kontrarevolucionarjem. Vu Ju Cang je govoril sovjetski veleposlanik Cervenonik, ki je najverjetneje del svojega govora posvetil XXII. kongresu KP ZSSR. Kritiziral je antipartijsko skupino in kult Stalinske osebnosti in posebno ostro voditelje Albanske stranke dela. Med njegovim govorom je albanski veleposlanik v Pekingu skupaj s skupino Albancev zapustil dvorano, v kateri je bila akademija.

Kot poroča Tass, proslavljajo 44. obletnico Oktobrske revolucije s posebnim navdušenjem po vsej Kubi. List »Cuba Socialista« piše ob tej priliki, da »proslavljajo Kuba 7. november kot dan iz svoje lastne zgodovine«.

Ob tej priliki je kubanski zunanji minister Raul Roa govoril o pomenu novega programa KP ZSSR. »Smo na začetku nove poti, ki vodi iz socializma v komunizem. Tisto, kar so stoletja imeli za utopijo, se danes uresničuje in mi smo očitniki tega procesa.«

Ameriške letalske okrepitve za Evropo Washington, 8. nov. (AP). Pojavilo se ameriškega letalstva je objavilo, da so poslali iz ZDA v razna oporišča v Evropi več kot 200 najmodernejših lovskih bombnikov. Razmeščanje novih taktičnih letalskih sil po evropski celini sodi v okvir že prej objavljenega načrta v krepitvi ameriških sil v Evropi.

V Evropo so premeštili tudi kakih 10.000 pilotov, mehanikov in raznega drugega strokovnega osebja. Lovski bombniki, ki lahko letijo z ZDA do Evrope čez New Foundland, Grenland, Islandijo, Skotsko, Azore in Spanijo.

KRIZA V EKVADORJU

Monroy novi predsednik

Dosedanji predsednik Ibarra se je zatekel v argentinsko veleposlanstvo - Vojska je nasprotovala tako Ibarri kot Monroyu

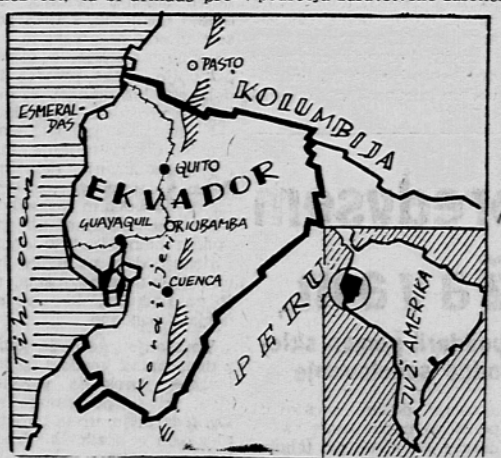
GUAYAQUIL, 8. nov. (AP). Narodni kongres Ekvadorja je danes izbral, kljub nasprotovanju vojske, izvolil dosedanjega podpredsednika Monroya za predsednika republike. Dosedanji predsednik Velasco Ibarra se je zatekel v argentinsko veleposlanstvo in zahteval politični azil.

Sinoči so Monroya aretirali skupaj z več poslanci, vendar ga je moral Ibarra zaradi pritiska javnosti izpustiti. Takoj ko je Monroy prišel iz zapore, je Ibarra odstopil, Monroy pa je zahteval sejo kongresa. Komaj nekaj ur pred tem je Ibarra izjavil, da Monroy »ni in nikoli ne bo mogel biti predsednik republike Ekvador«.

Kot poročajo, je vojska nasprotovala tako Ibarri kot tudi Monroyu. Za predsednika republike je predlagala dosedanjega predsednika gornjega doma kongresa Camila Gallegosa Toleda, vendar pa je kongres izvolil Monroya. Zaenkrat še ni znano, če bo vojska, ki je politično neenotna, sprejela odločitev kongresa, ali pa bo poskušala vsiliti drugačno rešitev.

Sedanji dogodki v Ekvadorju so posledica politične krize, ki traja že več dni. Monroy, ki je bolj usmerjen na levo, se ni strinjal z Ibarro glede zunanje politične orientacije Ekvadorja proti ZSSR in vzhodnoevropskim državam. Zahteval je vzpostavitev diplomatskih odnosov s temi državami.

Kot pravijo, je tudi Ibarra zagovarjal podobna stališča.

OB PRIPRAVAH ZA SPREJEM NOVE USTAVE

Neposredna demokracija

NADALJEVANJE IN KONEC

V sodobni, zamotani urbanizirani in industrijski družbi pa vsebinske neposredne demokracije ni in ne more biti, tudi ne takrat, kadar se izgrajuje na socialističnih osnovah, samo in niti prenostno v sprejemanju, razvijanju in izvajanju klasičnih oblik neposredne demokracije. To pa spet ne pomeni, da bi morali te instrumente podcenjevati. Nasprotno, ti elementi bodo verjetno z več vsebine, svobode v njihovi izbiri in uporabi sprejeti in obdelani tudi v naši novi ustavi.

Naša nova politična teorija in sama praksa sta izkazali stvarneje, širše in odločnejše poti in oblike vzpostavljanja in razvijanja neposredne demokracije. To ni neposredna demokracija, ki »korrigira« omejenosti posredne demokracije, ker je

ta korekcija samo obrobna, tudi kadar je učinkovita. Družbeno politični in gospodarski razvoj Jugoslavije je že vrsto let usmerjen v menjavanje vsebine in oblik samega družbeno-gospodarskega in političnega sistema države. Neposredna demokracija, t. j. zmerom bolj realna, prava in originalna demokracija, je družbeno politični sistem, v katerem se delo osvojuje, vzpostavlja svoboda, aktivna in dostojanstvena osebnost človeka ne le kot državljan, temveč tudi kot upravljavec; v takem sistemu se razvijajo protislovja, ki jih med splošnimi in posameznimi interesi v procesu demokratizacije in razvijanja družbenega samoupravljanja,

PROF. DR. JOVAN DJORDJEVIĆ

to je z odpravljanjem omejenih protislovij, z odločanjem samih proizvajalcev in državljanov, ki ne le da se imajo, temveč tudi zmerom bolj postajajo nosilci in osnovna družbena vrednost, ter moč družbe in vseh njenih središč odločanja.

Načelno vzeto - neposredna demokracija je socialistična demokracija. Demokracija odmiranja državnosti in družbenega samoupravljanja. Demokracija, ki postopoma preobzraja politični monopolizem, etatizem in centralizem v procesu zmanjševanja državnih funkcij, »stapljanja države v družbo«, o čemer je govoril Engels, in v oblikah samoopredelitve, samoorganiziranja in samoupravljanja kolektivov ter posameznikov ne samo na nižjih ravneh odločanja, temveč tudi na vseh drugih ravneh. Neposredna demokracija pomeni vračanje demokracije k sebi sami,

ko pomembna za obstojanje neposredne demokracije je struktura tako imenovanega strankarskega sistema. Ločitev strankarskega sistema od oblasti, njegovo osredotočanje na politične akcije ob enakovrstnosti ljudi in s prepričevanjem, ne pa s skomandiranjem, poudarjanje osnovne vrednosti in vloge zavestnega svobodnega in zainteresiranega človeka ter sploh proces podružbljanja strankarskih organizacij z njihovim preraščanjem v svobodna združenja in celovite forume najsplošnejšega družbenega samoupravljanja - to so bistveni procesi in oblike neposredne demokracije in dejanskega demokratičnega.

Glede na pomen vseh teh sprememb institucij in težanj za naš družbeni in politični sistem ni dvoma, da jim bo tudi bodoča ustava posvetila posebno pozornost. To je eno izmed osnovnih področij, na katerem lahko prinese naša Ustava vrsto novih in smiselnih demokratičnih ukrepov in tako postane dokument, ki bi spodbujal in spodbujal politični razvoj socializma, kakor tudi v oblikah podružbljanja prejšnjih državnih in upravnih funkcij od sodstva do področja stanovanja in podobno. Prav tako ne more biti resničnega razvoja neposredne demokracije, če le-ta ne bi zajela osnovnih družbeno-gospodarskih odnosov: odnosov ljudi v proizvodnji in delitvi družbenega dohodka. Delavsko samoupravljanje in izmed osnovnih celic neposredne demokracije. Ena-

MNENJE IN KRITIKA

Nesorazmerno nihanje cen pri jesenskem odkupu

»Kako sploh gospodarite? Ali je to, kar delate, gospodarsko ali je samo spekulacija in izkoriščanje kmetijskih proizvajalcev?« mi je pred dnevi zabrusil neki kmet v Gorisnici na Ptujem polju, ko sem ga vprašal, kako gre odkup krompirja. Potem mi je še razložil svojo jezo. »V ponedeljek je zadruga začela plačevati za kilogram krompirja 15 din, tri dni pozneje, v četrtek pa je 18 din. Kako bi vi razložili pridelovalcem krompirja, da je tako prav, namreč da je tisti, ki je prodal svoj pridelan krompir, dobil za 1000 kilogramov 3000 din manj kot tisti, ki ga je prodal v četrtek? Prejšnjo soboto, pet dni prej, pa je dobil še manj.«

Na vrhu Učke TV oddajnik

Prihodnje leto bodo lahko v Primorju in po Istri spremljali TV oddaje jugoslovanskega programa. Do sedaj so prebivalci obeh področij lahko spremljali le program italijanske televizije.

Prav te dni so začeli z deli pri gradnji velikega poslopja za TV oddajnik na najvišji istriški gori Učki, ki je visoka 1630 metrov. Poslopje bodo gradili 280 delovnih dni. Hkrati so zgradili cesto do Učke, dolgo 3 kilometre. Pričakujejo, da bo novi oddajnik začel delati ob koncu leta 1962.

Gradnja ribiških ladij za Tunizijo

V ladjedelnici Crvena zvezda v Pulji so začeli graditi pet ribiških ladij za tunizijsko republiko. Ladije, ki bodo dolge 18 metrov, bodo gnali motorji po 150 konjskih sil. Motorji so izdelek Litostorja v Ljubljani.

Iz morja so dvignili avstrijsko ladjo

Ekipe Brodopasa so z morskega dna pri Crkveni dvignile ostanke bivše avstro-ogrške ladje »Carlov«, 1200 ton nosilnosti, ki se je potopila pred štirinajstdesetimi leti. Ladja je ležala 41 metrov globoko. Pri dvigavanju sta sodelovala tudi remorker »Proleter« in žerjav Veli Jože. G. S.

Še večjo skrb za modernizacijo proizvodnje

Ukrepi nekaterih gospodarskih organizacij občine Ljubljana-Moste-Polje za smotnejšo delitev čistega dohodka

V občini Ljubljana-Moste-Polje so nekatere gospodarske organizacije analizirale celotno gospodarjenje in primerjale, če gre naraščanje osebnih dohodkov v število storilnosti. Kakšno sliko je dalo to »fluorografiranje« v tej občini, kjer znaša občinsko povprečje osebnih dohodkov 28.000 dinarjev; ali so osebni dohodki posameznikov, zlasti vodilnih uslužbencev, ki zaslužijo po 80, 90 in 100 tisoč dinarjev, uravnoteženi s storilnostjo in sad prizadevnosti kolektivov?

Ne bi mogli odgovoriti pritrdno, če je v odgovor na to vprašanje vpleta vrsta činiteljev, ki so jih kolektivni in samoupravni organi kritično ocenili in skienili storitve ustrezne ukrepe, da jim ne bo moč očiti, da si režejo večji kos kruha, kot si lahko in ga dejansko zaslužijo. Pobudo in priporočilo za to obravnavo v kolektivih Javna skladišča, Indos, Saturnus, v tovarni kemičnih izdelkov Arbo, kemičnem obrtnem podjetju Olma in v Litografiji je dal občinski zbor proizvajalcev. Kolektivni so se, čeprav malo pozno in na posebno opozorilo, zamislili nad položajem in iščejo pot za odpravo nepravilnosti in neskladnosti.

Pri analizi in primerjavi osebnih donoskov s storilnostjo so se domala v vseh podjetjih skuševali na visoko število nadur, ki jih opravljajo delavci. V Javnih skladiščih so razen tega letos podražili usluge in tudi ugodnejši gospodarski instrumenti, ko n. pr. namesto 6% ovesti na osnovna sredstva plačujoče le 2%, jim omogočajo boljše poslovanje. Plan dohodka so v letošnjih devetih mesecih presegali tja do 50%, a kolektiv delavsko uslužbenke restavracije ustvarja visok čisti dohodek na račun slabše in dražje hrane.

Torej v podjetju le ni tako vse v redu in čisti dohodek ni izključna zasluga kolektiva. V zvezi s tem so samoupravni organi skienili s 1. septembrom povečati plan dohodka za 20%; vsak mesec bodo 20% čistega dohodka in del dohodka, ki ni ustvarjen po zaslugi kolektiva pred delitvijo čistega dohodka razporedili na gospodarske skide, v delavsko uslužbenke restavracije bodo izboljšali in penečili hrano in s 1. novembrom penečili usluge povprečno za 19,5%.

V tovarni Saturnus so za-

ko ceno, da se pridelovalci niso mogli načuditi. Odkupna cena mošta je presegla 200 din za liter, in niti ne samo kakovostnih sort. Celotno zasebni vinogradi so dobili za mešane sorte, kjer je bilo morda še nekaj samorodnice, po 200 in več dinarjev za liter. Po prvem naložu pa je odkupna cena padla za nekaj korvačev, tudi do 25 odstotkov. Zakaj? Tisti, ki so si hoteli ustvariti zaloge za vsako ceno, so se prepračali, da bo letošnji pridelok grozdja in mošta v Sloveniji goričah precej večji, kot so prvotno menili, zato vinu ne bodo mogli občutno zvišati cene.

Oba primera kažeta, da veliki odkupovalci kmetijskih pridelkov nimajo ustreznega pregleda nad proizvodnjo, zato v začetku odkupa ne morejo predvideti ustrezne cene, ki bi z malim, proizvajalcem razumljivim nihanjem lahko vnela za daljše obdobje. Zato so pri krompirju postavili preveliko ceno, kar ima za posledico kasnejši ogromen porast — le to pa negodovanje tistih pridelovalcev, ki so svoj pridelok prodali ob spravilu ali kmalu po tistem in dobili zanj skoraj polovico manj, kot bi pozneje, in potrošniki, ki si niso takoj kupili oziromne, ker jo bodo morali plačati mnogo dražje — pri moštu pa previsoko ceno, zaradi katere si bodo še belili glave, posebno če so nakupili večjo količino.

Oba primera kažeta, da veliki odkupovalci kmetijskih pridelkov nimajo ustreznega pregleda nad proizvodnjo, zato v začetku odkupa ne morejo predvideti ustrezne cene, ki bi z malim, proizvajalcem razumljivim nihanjem lahko vnela za daljše obdobje. Zato so pri krompirju postavili preveliko ceno, kar ima za posledico kasnejši ogromen porast — le to pa negodovanje tistih pridelovalcev, ki so svoj pridelok prodali ob spravilu ali kmalu po tistem in dobili zanj skoraj polovico manj, kot bi pozneje, in potrošniki, ki si niso takoj kupili oziromne, ker jo bodo morali plačati mnogo dražje — pri moštu pa previsoko ceno, zaradi katere si bodo še belili glave, posebno če so nakupili večjo količino.

J. Petek

Ponudba in povpraševanje imata v sedanjih razmerah na formiranje cen kmetijskih pridelkov in proizvodov mnogo večji vpliv, kot na formiranje cen industrijskih izdelkov. V industriji in drugih gospodarskih dejavnostih naredijo kalkulacije in sami določajo prodajno ceno, pri kateri ponudba in povpraševanje povzročata le manjša nihanja, kar v kmetijstvu še ni mogoče. Zato je kmetijstvu potrebna dobra služba, ki naj kolikor največ mogoče točno ocenjuje pridelke posameznih kultur še pred spravilom s polja, pa tudi ob spravilu. Ta služba naj bi bila tesno povezana s službo za proučevanje potrošnje kmetijskih pridelkov in proizvodov, ki bi imela trgovina s takšnim blagom in kak drug organ, oziroma bi tvorila njo celoto. Po dobrih podatkih takšnih organov ne bi bilo težko določiti ustreznih začetnih cen, ki bi v okviru normalnih, za proizvajalce in potrošnike razumljivih pogojev nihala brez velikih preskokov, podobno kot v drugih gospodarskih dejavnostih.

Takšna služba naj bi tudi vnaprej opozarjala, kaj bi bilo treba pridelovati ali proizvajati več, da na tržišču ne bi nastalo pomanjkanje, ali kaj omejevati, da ne bi velikih presežkov, ki jih ne bi mogli vnovčiti po ustreznih cenah.

J. Petek

PRED SPREJEMOM NOVEGA ZAKONA O GOZDOVIH

Gospodarnejše izkoriščanje gozdnega bogastva

Sekretariat IS za kmetijstvo in gozdarstvo je pripravil osnutek novega republiškega zakona o gozdovih. — O osnutku so se razpravljali, dali svoje pripombe in dopolnitve republiška zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo, vse okrajne zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, okrajne uprave za gozdarstvo in gozdna gospodarstva. O osnutku zakona bo dokončno razpravljala Ljudska skupščina LR Slovenije.

Zakona o gozdovih — zvezni in republiški — sta bila zaradi naglega našega družbenega in gospodarskega življenja ter uveljavljanja novega gospodarskega sistema, zastarela. Zato je treba sprejeti nov zvezni, na podlagi tega pa tudi republiški zakon o gozdovih in oba prilagoditi novemu stanju družbenega razvoja. Zvezni zakon o gozdovih je bil že sprejet in velja od maja letos.

Glede na to, da zvezni zakon o gozdovih ureja temeljna vprašanja gozdarstva, kot so: gospodarjenje z družbenimi gozdovi in vprašanja, ki so važna za vsa federacija, je nujno potrebno sprejeti tudi republiški zakon o gozdovih, ki naj bi urejal vprašanja, ki so sicer specifična za našo republiko, predvsem s področja gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, intenzivnejšega izkoriščanja gozdov in gozdnih zemljišč, proizvodnje lesa v plantazijskih nasadih, gozdozgojvanje krasa in še druga vprašanja, ki naj bi jih urejali republiški zakon in republiški predpisi.

Osnutek zakona sicer zajema celotno materijo s področja gozdarstva zakonodaje, ki temeljni zakon o gozdovih prepustja republikam, vendar bo potrebno odstraniti nekatere bistvene nejasnosti in vrzeli. Te nejasnosti izhajajo iz specifične lastnosti strukture gozdov v naši republici. To tudi povzroča določene težave pri vsakršnem republiškem predpisu z načeli temeljnega zakona o gozdovih. Zlasti mnogo pripomb in predlogov so postavile družbene in gospodarske organizacije v zvezi s pojmom gozdno-gospodarskih območij, ki morajo v naši republici nujno zajeti tudi zasebne gozdove. Osnutek republiškega zakona prav predvideva, da gozdno-gospodarska območja sestavljajo celoto, t. j. zajemajo vse gozdove ne oziroma se na lastništvo.

Najbolj pereča je točka osnutka republiškega zakona o gozdovih glede gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Ta praviloma prepustja gospodarjenje posameznim lastnikom oziroma njihovim kooperacijam z gospodarskimi organizacijami, delno pa se poslužuje tudi pooblastila iz 5. člena temeljnega zakona o gozdovih, ki posameznim republikam omogoča, da ob določenih pogojih tudi zasebne gozdove prepustijo v gospodarjenje gospodarskim organizacijam.

Prepustitev gozdov zasebnim lastnikom v upravljanje gospodarskim organizacijam, kar bodo seveda kmetijske zadruge, ima namen, da se gospodarjenje v teh gozdovih uredi in poveže v večje gospodarske enote, kar bo omogočilo gospodarsko smotno izkoriščanje takih gozdov in pomenilo korist za gospodarsko organizacijo in za zasebne lastnike. Drobno lastniško gospodarjenje z zasebnimi gozdovi namreč dostikrat iz takih gozdov ni donosala niti tolikšne cene lesa, da bi

bil krit prispevek za gozdne sklade in javne davke, da ne govorimo o vse večjem pomanjkanju delovne sile pri posebnem proizvajalcu. Pri povezanem gospodarjenju pa bo gospodarska organizacija s svojo tehnično opremo in mehanizirano lahko dosegla ugodnejšo ceno lesa na papirju iz teh gozdov. Po vsem tem je razumljiva določba v osnutku zakona, da mora zasebni lastnik gozda, prepustnega v gospodarjenje gospodarski organizaciji, vselej dobiti vsaj 50% cene stoječega lesa. Dodatno k temu pa predvideva osnutek še nekatere druge ugodnosti za takšnega lastnika: pravico do lesa, namenjenega za njegovo kmetijsko gospodarstvo, in pravico, da se zaposli pri izvrševanju del v takšnem gozdu, oziroma da opravlja storitve v zvezi s temi deli. S temi določili se lastniška pravica do takšnih gozdov loči od pravice do gospodarjenja z njimi: lastniška pravica ostaja zasebna lastnina, pravica gospodarjenja pa — začasno: do 20 let za gozdove listavcev in do 30 let za gozdove iglavcev — prebaja na gospodarsko organizacijo.

Dokaj podrobno je obdelano v osnutku tudi poglavlje, ki ureja gospodarjenje z degradiranimi gozdovi na kraških in drugih tleh. Te določbe pridelujejo po eni strani način za usposobitev kraških zemljišč za gozdno proizvodnjo, po drugi strani pa zelo praktično urejajo tudi finančno stran take usposobitve. Dosedaj so zadetne finančne naloge opravljal gozdni skladi, predvsem republiški. Okrajni in republiški skladi bodo z 31. decembra 1961 likvidirani in bo finaniranje prešlo na proračune občin, okrajev in republik. Ta usposobitev torej postaja skrb družbe, a ne gozdarstva kot doslej. Osnutek zakona predvideva še vrsto novosti kot n. pr.: določbe glede gozdnogospodarskih načrtov za gozdove z zasebnimi lastniki, navezane na določbe zveznih predpisov, ki urejajo vprašanje načrtovanja za družbene gozdove. To povezovanje je tudi razumljivo: saj je gospodarjenje z gozdovi enoten pojem ne glede na lastništvo gozda. Nadaljnja novost v osnutku je uvedba prijavitvene, ki jih nekatere nameravajo prirediti na podlagi potrjenega gozdnogospodarskega načrta, uvedba nalogov (ne navedenih) za krčenje gozdov, uvedba smolčarjenja dreves pred sečnjo; ureditev nabiranja gozdnih sadežev v gozdovih (ne glede na lastništvo); prepoved razdiranja mravljišč in nabiranja mravljičnih bub in podobno.

Materija osnutka je široka, širša kakor materija dosedanjega republiškega zakona o gozdovih, vendar še vedno ni celota. To pa zato, ker se opira na zvezni zakon o gozdovih, s katerim šele sestavlja vso celoto.

Vsekakor osnutek novega republiškega zakona o gozdovih predstavlja velik napredek v sodobnem gozdnem gospodarjenju in skrb družbe za smotnejše izkoriščanje gozdov.

Ing. Milan Simić

Emil Gabrovšek

M. Robek

Razen omenjenih, je v občini Moste še kakih 13 podjetij, v katerih se bodo morali samoupravni organi osrediti s podobnimi problemi. Verjetno bi bilo prav, da bi to storili še v marsikaterem podjetju v Ljubljanskem okraju oziroma republici.

M. Robek

Prihodnje leto 3500 motornih vozil

Centralni delavski svet Tovarne avtomobilov in motorjev Maribor je na zadnjem zasedanju obravnaval proizvodni plan za leto 1962. Delavski svet je predložil osnutek plana za leto 1962, po katerem bo TAM izdelala 3500 raznih vozil, v celoti odobril. Največ bodo izdelali vozila TAM 4500 z vgrajenim zračno hlajenim dieslom motorjem F4L 514 85 KS. Razen tega bo TAM v letu 1962 izdelala 500 vozil lastne konstrukcije TAM 2000, z nosilnostjo 2 toni. V letnem planu za leto 1962 so zastopana tudi specialna vo-

zila: vozila za polivanje in pranje ulic TAM 4500, vozila za prenosni motorje TAM 4500 K in dvojnim diferencialom, gasilna vozila TAM 4500 G, izdelana po standardih Gasilske zveze Jugoslavije, ter druga. Zanimanje za TAM vozila je veliko. To velja zlasti za novo vozilo TAM 2000, nosilnosti 2 toni, ter za zračno hlajene dieslom motorje TAM. Je znana tudi po tem, da ima vedno napredaj domačinske dele za svoje izdelke. Prihodnje leto bo izdelala 2400 ton rezervnih delov za vozila Pionir in TAM 4500.

Na sliki: vozilo TAM 2000 CB, ki ima 12 sedežev

Prispevek na izredni dohodek - v zamisli in v praksi

Zelo diferencirano obravnavanje dohodka posameznih gospodarskih organizacij — zelo ostro v odnosu na dohodek naprednih, visoko produktivnih in rentabilnih gospodarskih organizacij — ter izjemno milo obravnavanje dohodka slabotnejših, nezadostno produktivnih in nerentabilnih, je bila najresnejša pomanjkljivost in najbolj utemeljeno kritizirana značilnost prejšnjega sistema delitve. S tem je bila posredno tudi s pomočjo delitvenega mehanizma v precejšnji meri nevturalizirana stimulativnost sistema za povečanje produktivnosti in boljše gospodarjenje s sredstvi, v nekaterih primerih pa je tudi ustvarila ugodne razmere, v katerih so se ponekod celo zadovoljevali kar z že doseženim in pri tem obstali.

Novi sistem je iskal nove kakovosti prav na tem področju delitve družbenega proizvoda. S tem, da je sprejel načelo trdnih in proporcionalnih obveznosti iz dohodka, ki so zasnovane na objektiviziranih družbenih merilih produktivnosti in rentabilnosti, ne pa na doseženem dohodku, si novi sistem prizadeva, da bi dal načelu povezanosti delitve za dosežen poslovni rezultat značaj osnovnega postulata celotne delitve družbenega proizvoda.

Razločki med posameznimi gospodarskimi organizacijami, skupinami gospodarskih organizacij kakor tudi med celotnimi dejavnostmi gospodarstva glede pogojev poslovanja, stopnje akumulativnosti in gospodarskega položaja nasplo, ki jih je podeloval novi sistem delitve, pa so tako pomembni, da praktično onemogočajo dosledno uporabo omenjenih načel že prvo leto delovanja novega sistema. Določena začasna odstopanja in kompromisi s temi načeli, nekakšne »tampon« rešitve, so že s tem bile nujnost in edina možnost pot k resničnemu in doslednemu uporabljanju novega sistema.

Prispevek na izredni dohodek

Ena izmed takšnih »tampon« rešitev je tudi prispevek na izredni dohodek gospodarskih organizacij. Načelno gledano, je nedvomno upravičeno, logično in v določenih razmerah celo tudi potrebno, da je v sistemu delitve nek instrument, s katerim bi zajeli ekstra profit tam, kjer ga nista zajela rudniški prispevek ali davek na promet, kot posebna instrumenta za zajemanje iz dohodka te vrste. Seveda pod pogojem, da takšen dodaten instrument nima fiktionalne oblike, marveč da resnično učinkuje le na del dohodka, ki ima značaj ekstra profita.

Vendar pa kaže, da je največ pripomb stisnati prav na račun prispevka na izredni dohodek pa tudi na račun same kategorije izrednega dohodka, kot so jo definirali predpisi. Očitki so dvojni: na eni strani se nanašajo na kakovosti instrumenta in njegovo vsakršno s postavkami in sklopi novega sistema delitve, na drugi strani pa na mehanizem za določanje zneska izrednega dohodka gospodarskih organizacij, na kateri je treba plačati izredni prispevek.

Očitki glede kakovosti instrumenta

Ta skupina očitkov zadeva predvsem načelo enotnega gledanja na vsak znesek čistega dohodka nad mejno pritrnostno stopnjo. Opozorajo namreč na nekatera dejstva, ki so zelo pomembna za pravilno ugotavljanje izrednega dohodka in ki jih izključno uporabljamo tako pomenstvenih kriterijev za namerjano.

Tako je n. pr. opaziti zamerjane razločke — ki sicer niso majhni — med gospodarskimi organizacijami glede vrednosti osnovnih sredstev (nova in stara podjetja; nabava tuje opreme po različnih deviznih tečajih; neznačenost kriterijev v ocenjevanju osnovnih sredstev leta 1953 in podobno).

Razen tega je zamerjano tudi prozračnost heterogenosti notraj skupin, ki sama po sebi opravičuje razločke v ceni živega dela med posameznimi gospodarskimi organizacijami v okviru teh skupin. In končno, zamerjani so tudi vsi drugi razločki, ki med gospodarskimi organizacijami glede splošnih pogojev poslovanja kot tudi viri, iz katerih nastaja dohodek v konkretnih pogojih poslovanja vsake gospodarske organizacije (produktivne dele; znižanje stroškov;

boljše izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti z delom v dveh ali treh izmenah; povečanje prodajnih cen zaradi ugodne konjunkturo in podobno).

Zaradi vsega tega bi uporaba pomenstvenih kriterijev in v povprečnih meril izrednega dohodka in prispevka na izredni dohodek lahko zelo pogostokrat privedla do rezultatov, h katerim novi sistem delitve v svoji osnovni konceptiji ni usmerjen: do obdatčevanja produktivnosti, ne pa izrednega dohodka; do bolj poudarjene diferenciacije vrednosti dinarja iz stroškov poslovanja in dinarja iz čistega dohodka z vsemi elementi knjigovodskega »kombiniranja«, ki ga podpira takšna diferenciacija, in do posebne potrošniške psihologije glede na izdatke, ki bremenijo stroške poslovanja.

Ob vsem tem pa je slišati tudi očitke, da takšna definicija izrednega dohodka odpira za vprašanje, ali je možna dosledna uporaba novih načel notranje delitve, zlasti v gospodarskih organizacijah z izredno visoko stopnjo udeležbe osebnih dohodkov v čistem dohodku.

... pa še očitki glede mehanizma za ugotavljanje izrednega dohodka

Druge skupine očitkov se nanašajo na določbe spremnih predpisov, ki mnogo bolj ostro tolmarijo postavke zakona o prispevku na izredni dohodek.

Ti očitki gredo predvsem na rovaš določbe, da se pri postopku ugotavljanja osnove za obračun izrednega prispevka zmanjšuje ostvareni čist dohodek le za v kalkulirane osebnih dohodke po določenih povprečjih — ne pa za celoti izplačanih. Takšna določba toliko bolj preseneča, ker novi sistem delitve ne pozna kategorije v kalkuliranih osebnih dohodkih, pa jih zaradi tega ni mogel imeti v mislih niti zakon o prispevku na izredni dohodek. Zadrževanje v kalkuliranih osebnih dohodkih v kontnem planu zaradi pomanjkanja časa za ustrezne spremembe vendarle ne bi smeli tolmariči tako ekstenzivno.

Prav tako je slišati očitke proti določbi, ki predvideva določanje profinite stopnje po sedanjih vrednostih osnovnih sredstev, ne pa po nabavni vrednosti. Ta določba posebno ostro zadeva čisti dohodek zastarelih gospodarskih organizacij, torej tistih, ki najbolj potrebujejo sredstva za zamenjavo dotrajanih osnovnih sredstev, za rekonstrukcijo zmogljivosti in za modernizacijo tehnologije in proizvodnega procesa nasplo.

V vsakem primeru mehanizem, ki je v tehniki obratovanja profinite stopnje usmerjen na razširjenje računskega števca (priznavanje le v kalkuliranih osebnih dohodkih kot odbitne postavke) in na zoževanje imenovalec (upoštevaje sedanje vrednosti osnovnih sredstev), vodi do zelo velikih pomanjkanj tako števila gospodarskih organizacij, ki morajo plačevati prispevek na izredni dohodek, kot tudi višine prispevka, ki ga le-te morajo plačati.

Upravičenost vseh omenjenih očitkov najbolj potrjujejo podatki šestmesečnih obračunov. Čeprav so le-ti nepopolni, ker ne obsegajo vseh gospodarskih organizacij, da je bilo na podlagi prispevka na izredni dohodek realiziranih v prvem polletju letos okrog 35 milijard dinarjev. To pa je veliko več, kot je bilo predvideno za vse leto 1961.

V zvezi s tem je treba poudariti, da bo v drugem polletju prispevek vsekakor še večji in da bo zato letos verjetno za več kot 300% presegal predvideni znesek. Pri vsem tem lahko ugotovimo, da je izredni prispevek v svoji praktični uporabi dobil značaj enega izmed osnovnih oblik pobiranja splošne družbene akumulacije, čeprav ni sistem po svoji konceptiji take vloge ni pripisal.

Negibna je zato vrnitev h konceptijam sistema. Treba bo iskati ne le pravilnejše kriterije za definiranje izrednega dohodka, marveč tudi ustrezne instrumente za njegovo kvantificiranje. Toda dokler te definicije nimamo, bi bilo vsekakor nujno, če je mogoče, že letos, popraviti vsaj tehnično obračuna s tem, da bi sprejeli načelo skupno izplačanih osebnih dohodkov in nabavne vrednosti osnovnih sredstev kot faktorjev, s pomočjo katerih je možno določiti višino prispevka, ki jih morajo plačati posamezne gospodarske organizacije.

DR. JOVAN MARKOVIĆ

Pisma bralcev

Kam bomo dajali kolesa?

Tovariš urednik!

V »Ljubljanskem dnevniku« sem pred dnevi bral o novih predpisih za mestni promet, ki bodo začeli veljati menda z novim letom.

Med predpisi o parkiranju tovornjakov v mestu, o prehodu za pešce, uporabi tritiklov brez pomožnega motorčka, je tudi predpis, da bodo kolesarji smeli puščati kolesa na območju mesninske stredišča, na Titovi cesti do Gradišča, samo na določenih prostorih (kolesarnicah).

Vse to je za varen in nemoten promet potrebno in prav. Toda na nekaj bi treba kljub temu pomisliti. Kaj bo z uslužbenci, ki imajo take službene opravke, da morajo iz hiše v hišo, iz podjetja v podjetje ali iz ustanove v ustanovo, to so kurirji, inkasanti, poštarji in drugi? Ali bodo le-ti kolesa shranili pri Na-Mi in si nato peš do ulice Moše Pijade, Trubarjeve, Masarkeve ceste in obhodili tako kar pa vse mesto, ali pa bodo v vsaki kolesarnici (če jih bo dovolj) shranili kolo in plačali desetkrat po deset dinarjev, kar že znaša 100 dinarjev na dan ali 2.600 dinarjev na mesec? Kje naj ti uslužbenici jemljejo denar? Menim, da bi se to dalo rešiti tako, da bi bili čuvaji koles redni uslužbenci, se pravi, da bi jim okraj ali občina dajale mesečne plače. Tako bi kolesarji lahko puščali kolesa v kolesarnici brezplačno. Druga rešitev tega problema je, da bi čuvaje za kolesa sploh ne bilo. Vsak kolesar bi kolo pustil v kolesarnici na svojo odgovornost, podobno kot to že delajo v kolesarnici pred Samopostrežbo, kjer v večernih urah (za podnevi ne vem), nihče ne pazi na kolesa. Toda, če si prizadevam za čuvaje avtomobilov, potem ne bi bilo pametno, da jih za kolesarje ne bi potrebovali.

Zvone Grčar,

Ljubljana

Na pristojnem mestu smo dobili v zvezi s tem pismom naslednje pojasnilo:

Najprej moramo pove-

dati, da je novi odlok o ureditvi prometa v Ljubljani že začel veljati, in sicer 8. novembra. Razen tega odlok dovoljuje vožnjo tritiklov na nožni pogon. Kar zadeva kolesarje, je stvar naslednja:

Res bi novi odlok močno prizadel tiste uslužbenice, ki so pri opravljanju službenih dolžnosti nujno navezani na kolo. Te bi plačevanje za čuvanje koles precej stalo (povedati je treba, da je prislanje koles ob pločniku in stavbe na določenih ulicah, ne bi stvar drugače uredili. V podjetju »Varnost«, ki skrbi tudi za čuvanje koles, smo zvedeli, da so že s precej podjetij sklenili pogodbe o plačevanju čuvajev. Uredili bodo tudi nekakšne abonmaje za kurirje, poštarje, inkasante in podobne uslužbenice, ki bodo tako lahko puščali kolesa v katerikoli kolesarnici, ne da bi za to kaj plačali. Podjetje »Varnost« bo sklenilo pogodbe z občinami in podjetji, uslužbenci pa bodo najbrž dobili posebne izkaznice.

Zato je seveda neprimerna taka rešitev, da bi odpravili čuvaje koles.

Krivično urejen pouk

Tovariš urednik!

Na »Krivično urejen pouk« med pismi bralcev v Delu, dne 18. oktobra 1961, direkcija Tehniške šole za strojno stroko v Ljubljani pojasnjuje:

Znano je, da se šole, posebno pa srednje strokovne, borijo z velikimi materialnimi težavami: pomanjkanje učnih prostorov, pomanjkanje strokovnega učnega kadra, učnih pripomočkov, laboratorijev, učnih delavnic itd. Poudarimo lahko, da je zanimanje za vpis na strokovne šole, posebno na našo, tako velik, da ne moremo sprejeti vseh prijavljenih kandidatov. Glede na pomanjkanje strokovnjakov si šola prizadeva sprejeti čimveč kandidatov, toda pouk je prisiljena organizirati tako, da je zmogljivost šole popolnoma izkoriščena.

Naj na kratko navedemo nekaj vzrokov, ki razen pomanjkanja učnih prostorov onemogočajo, da bi pouk tekel tako, kot

predlaga pisec članka: 1. zmogljivost šole izkoriščamo do kraja (proti vsem higienskim predpisom) in imamo pouk v treh izmenah, 2. Na zavodu poučijo razen rednih učiteljev tudi več honorarnih predavateljev, strojnih inženirjev, ki so v rednem delovnem razmerju po podjetjih ali ustanovah; zato nikakor ne morejo poučevati izmenoma (enkrat do polnoči, enkrat popoldne).

3. V šolo hodijo tudi dijaki iz oddaljenih krajev (nad 20 km, pa tudi do 76 km), ki se vozijo v šolo z vlakom ali avtobusom. Ti dijaki so v dopoldanski izmeni savi bi v vsakem drugem primeru prihajali domov pozno ponoči. 4. Praktičnega pouka zaradi pomanjkljive zmogljivosti šolskih delavnic in učnega procesa ni mogoče organizirati izmenoma. Strinjamo se z dopisnikom, da so nekateri dijaki v dopoldanskem času prepuščeni sami sebi in da dopoldanski čas res ni najprimernejši za dojemanje učne snovi, vendar, žal, iz navedenih razlogov ni mogoče ustreči vsem zahtevam.

Inž. Jože Suvorov, direktor Tehniške šole za strojno stroko v Ljubljani

Pomanjkljiv avtobusni vozni red

Tovariš urednik!

Pred kakim mesecem sem moral po opravkih v Trbovlje. Ob povratku sem na Trgu F. Fakina čakal na avtobus, ki naj bi po voznem redu odšel ob 14.52 na železniško postajo, odkoder bi se odpravil na vlakom ob 15.39 proti Luki oziroma Zagrebu. Bilo nas je več potnikov, a avtobus ni bil od nikoder. Bližnji stanovanjci so nam povedali, da se kaj takega večkrat zgodi.

Te dni sem bil zopet v Trbovljah. Bil sem ravno v nekem jarnem lokalu, ko je nekdo tovarišiča vprašala uslužbenko, kda odpelje avtobus proti Trbovljam (Gornjim). Pogledali smo na vozni red, ki visi v lokalu, toda v njem piše le, kdaj vozi avtobus od Gornjih Trbovli do železniške postaje, manjka pa obratna linija. Domačini pravijo, da kar sa-

mi preračunajo, kdaj se avtobus vrne.

Kako pa naj tujec preračuna? Naj morda uga-ne? Ali bi bilo Avtopodjetje res tako težko sestaviti in na postajališčih izobesti še vzorni red od železniške postaje do Gornjih Trbovli? Z majhnimi stroški bi potnikom ustregli, da ne bi spraševali in večkrat zastonj čakali na postajališčih.

Avtobusi naj vozijo po voznem redu, vozni redi pa naj potnike obveščajo o vseh propah.

S. Skočir,

Loka

Kaj bo z mostom v Paški vasi?

Tovariš urednik!

Med pismi bralcev so večkrat odgovorili na razna vprašanja, zato se obracam na vas z naslednjim:

V Paški vasi je most v zelo slabem stanju, tako da je dovoljen promet samo za drobnostna vozila. Ker smo navedeni na avtobusne zveze na obe strani podjetja iz Smartna ob Paki pa vozijo daleč okoli, kar podražja prevoze, nas zanima kako je s povratnim mostom, oziroma z novo gradnjo. Slišimo razne iniače, katera pa je prava in kdaj bodo začeli z delom, pa nihče ne more točno povedati.

Jerica Ažman,

Paška vas.

Uprava za ceste LRS nam je poslala naslednje pojasnilo: Popolnoma drži, da je lesni most v Paški vasi slab in da je bilo zaradi tega treba skrajno omejit nosilnost. Objekt štejemo med vrsto problematičnih mostov. Delno popravilo ne pride v poštev. Obnova lesenega mostu bi stala približno 12 milijonov dinarjev, ustrenejši pa bi bil betonski most za približno 20 milijonov dinarjev.

Pravkar raziskujemo možnost, kako bi to gradnjo financirali se letos, ker Uprava za ceste LRS ne more kriti izdatkov v okviru rednih sredstev. Morebitni prispevki interesentov bi vsakega posepešili rešitev. Mimogrede: opozorilni znaki o slabosti nosilnosti mostu so na mestu, vendar vozijo čezeni brez predpisov tudi težji tovornjaki.

MARIBOR CELJE MURSKA SOBOTA VELENJE RAVNE PTUJ

PRED TEDNOM VARNOSTI V MARIBORSKEM OKRAJU

V »METALNI« čedalje manj nesreč

Pred bližnjim tednom varnosti, ki bo v mariborskem okraju od 11. do 18. novembra, nam je tov. Jože Holer, eden izmed veteranov boja za delovno varnost v mariborskem Metalni in predsednik mariborskega Društva varnostnih inženirjev in tehnikov, povedal o problemih higiensko-tehnične zaštite delavcev.

Začeval ujoč intenzivnemu delu komisij za higiensko-tehnično zaščito in inspekcijah služb ter prizadevanju Društva varnostnih inženirjev in tehnikov, kar pa je glede na

nirjev in tehnikov nesreče pri delu ne naraščajo, čeprav nenehno raste proizvodnja in število zaposlenih. La k ugotovimo, da se je pri tem vsestranskem porastu števila nesreč ustalo ali celo padlo. Najodločilnej je vpilval na to nov strokovni kader, ki se v ta namen vzgaja v rednih šolah ter z različnimi tečajji, predavanji, ekskurzijami itd.

V mariborskem okraju je zaposlenih 28 varnostnih tehnikov, kar pa je glede na

potrebe še premalo. Trenutno je na višji šoli za varnostne tehnike 13 študentov iz mariborskega okraja. Te so poslala je večja podjetja, manjšim podjetjem se zdi izdatke za šolanje še preobuteno.

Učinkovitejšo vzgojo potrebnega kadra za delovno varnost nasploh še močno zavira dejstvo, da večina kolektivov skrbi le za dvig proizvodnje, delovno varnost pa jemlje kot dejavnost, ki ne zasluži toliko skrbi. Mariborska namreč zavaja kratko-

viden in napačen račun, da plača boleznino socialno varovanje. Pri tem pa pozablja na škodo, ki jo utrpel ves kolektiv zaradi izpada proizvodnje. Pri povprečno 430 izostankih od dela — kolikor jih je vsak dan v mariborskem okraju — so to že pomembne številke! Opozoriti na ta dejstva in dati nove pobude za večjo zdravstveno in tehnično varnost pri delu, bo osrednja naloga letošnjega tedna varnosti v mariborskem okraju.

Lep primer uspešnih prizadevanj za delovno varnost, ki sloni na vsestranski pomoči in razumevanju vodstva podjetja, imamo v »Metalni«. Delo je tu — glee na to, da vidi tovarna med težko industrijo, ki ima pretežno individualno proizvodnjo, dokaj zahtevno in polno nevarnosti. Kljub temu pa število nesreč razveseljuje upada.

Tako so imeli pred desetimi leti pri 1500 zaposlenih 500 delovnih nesreč in 9000 izgubljenih dni, lan pa pri 2300 zaposlenih samo še 380 nesreč in blizu 6000 izgubljenih delovnih dni. Tak uspeh so dosegli s stalnim izpoplajevanjem službe delovne varnosti. Tehnološke ukrepe so vselej spremljali tudi varnostni ukri. Sindikalna organizacija ima v obratih svoje varnostne zaupnike, ki vzgajajo med člani smisel za odkrivanje in preprečevanje nevarnosti in obolenj. Pri tem delu jih krepko podpira vodstveni kader, s katerim vsak mesec obravnavajo probleme higiensko-tehnične varnosti.

Velik prispevek v teh prizadevanjih pomeni sistematično proučevanje vzrokov za nastale nezgode. Ugotovitve, da predstavljajo osebnostni faktor 80% vseh vzrokov nesreč, je nakazala, kam usmeriti pozornost. Posebna kontrola opozorila na vsakogar, ki se na svojem delovnem mestu večkrat ponesreči. S sodelovanjem zdravnika in strokovnjakov nato ugotovijo, kako nesrečo preprečiti: ali izboljšati delovne pogoje ali prenesti delavca na drugo delovno mesto, ustreznosti njegovi psihofizični sposobnosti.

Nedvomno pa se na najbolj bogato obrestuje skrbno delo z novo sprejetimi delavci. Med temi je bilo svoj čas največ nesreč. Zato mora vsak novi delavec obvezno najprej na oddelek za delovno varnost, kjer dobi pri pouku o delovni varnosti, nato pa ga pri ogledu podjetja seznanijo z nevarnimi delovnimi mesti.

Prizadevanja higienko-tehnične službe pa ne pomenijo le na ozko delovno varnost. Prizadevanja si tudi od strani vse vzroke, ki vplivajo na obolenja zaposlenih. Poludruge leto se sodeluje pri tem tudi obratni zdravnik, delavski svet je je že sklepil, da bo sprejel v službo še enega zdravnika za preventivno delo.

Srednješolska mladina v Murski Soboti bo te dni začela športno tekmovanje v počastitev dneva JLA. Obiskali bodo pripadnike JLA, v okviru mladinske organizacije pa bodo priredili več zanimivih predavanj o naši armadi. Povabiti nameravajo na šole borce iz NOB, ki bi pripovedovali o svojih doživljajih in borbah v NOB.

D. B.

Pomenki

Predsednik občinskega odbora Ljudske tehnike Ptuj STANE VICAR nam je pripovedoval o delu in uspehih organizacij Ljudske tehnike v ptujski občini.

— Uvodoma moram poudariti, je začel da vse organizacije v občini delajo že okrog deset let ter so si pridobile že določene izkušnje. Vse organizacije imajo dobre, sposobne in izkušene kadre. Občinski odbor LT se ne emešava v delo organizacij in opravlja le vsklajevalno funkcijo. Ptujsko Avtomoto društvo bo letos izšlo 220 avtomobilistov in motoristov ter 15 traktoristov. Na 16 šolah v občini imamo organizirane pionirske prometne krožke. Društvo je obnovilo svoje prostore, opremilo učilnice in kupilo dve novi vozili za praktični pouk. Z izkušnjami pomagajo tudi avtomoto društvo v Majšperku, Cirkovcih in nekaterih drugih krajih. Avtomoto društvo o Kidričevem, Majšperku in Cirkovcih bodo letos izšlo skupno več kot 100 vozačev.

Tudi radioamaterje moram pohvaliti, saj skrbijo za širše izobraževanje članstva. Izdelali so tudi štiri oddajnike, s katerimi bodo lahko posredovali praktično tehnično znanje širšemu krogu radioamaterjev. Za uspešno delo so dobili že več zveznih in republiških pohval.

Edino industrijsko društvo Ljudske tehnike dela v Tovarni avtopreme v Ptuj. Člani tega društva so izdelali orodja in tehnično dokumentacijo za proizvodnjo odlikov za avtomatske grelne naprave v avtomobilih in za proizvodnjo staničnih ventilatorjev. Prav tako so izdelali tudi vrsto drugih prototipov in poskrbeli za vrsto tehničnih izboljšav, ki se jih poslužujejo tovarna in nekateri drugi kolektivi.

Delo v fotomaterskem klubu ni več tako živo, kot je bilo včasih. V zadnjem času je tudi tu opažati zbiranje dejavnosti v pripravi na razstavo umetniške fotografije v Ptuj. Idealne možnosti za ustanovitve društva Ljudske tehnike imajo v Tovarni glinice in aluminij v Kidričevem. Upamo, da bodo v tej največji tovarni tudi kmalu ustanovili društvo.

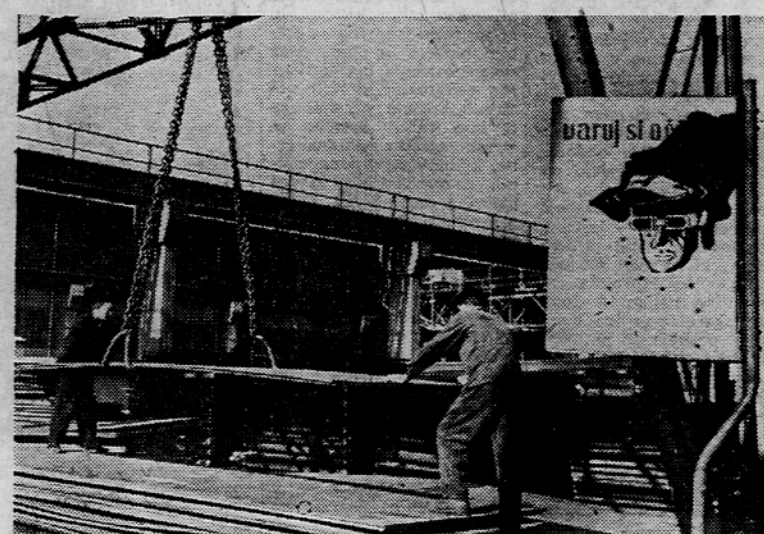
V »Mesecu tehnike« je občinski odbor LT organiziral zbiranje industrijskih odpadkov, orodja in raznih tehničnih pripomočkov, ki jih bomo odstopili pionirskim tehničnim krožkom na šolah. Društvo v Tovarni avtopreme pa ima pokroviteljstvo nad pionirskim fizikalnim krožkom na osemletki na Bregu. Največ težav imamo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Zaradi tega je praktično nehalo delovati brodrsko društvo. Imamo mnogo primerov, da naši agilni člani dajejo precej visoke zneske iz lastnega žepa za normalno odvijanje društvene dejavnosti. M. K.

● MOZIRJE

SKUPNA ZAVAROVALNICA

Občinski ljudski odbor Mozirje je na nedavni seji razpravljal tudi o ustanovitvi zavarovalnice (DOZ) za območje občine Mozirje. Odborniki obeh zborov so po daljši razpravi ugotovili, da ni pogojev za ustanovitev samostojne zavarovalnice, zato so sklenili, da se ustanovi skupna zavarovalnica za območje vseh občin okraja Celje s sedežem v Celju. Ustanoviteljske pravice je Oblo Mozirje prenesel na Oblo Celje. S posebno pogodbo, ki jo bo sklenil z novo zavarovalnico, bodo podrobno urejena medsebojna razmerja, zlasti tista, ki se tičejo organov upravljanja zavarovalnice, pravic in dolžnosti glede nadzorstva zavarovalnice in formiranja ter izkoriščanja sredstev zavarovalnice. Nova zavarovalnica bo začela z delom 1. januarja 1962.

R. Z.

Opozorilni lepak za varnost pri delu v mariborski »Metalni«

● BREZOVICA PRI LENDAVI

Vaški dom - sad prizadevanj vseh

Brezovica pri Lendavi je vasi, saj ima le okrog 60 hiš. Do nedavnega je bila brez vseh prostorov, tako da so morali imeti zbiranje volivcev pri privatnikih.

Lani pa so se zamislili v prihodnost. Primerjali so sosednje večje vasi s svojjo. Ugotovili so, da ni vasi, ki ne bi imela kakih prostorov. Predsednik KO SZDL je sklical sestanek članov SZDL. Pogovarjali so se o skupnem prostoru. Nazadnje so sklenili, da bodo tvegali. Kmalu zatem so sklicali zbor volivcev in ta je prinesel odločitev, da bodo začeli z gradnjo. Izvolili so pripravljalni odbor, ki je pozneje vodil nadaljnje prizadevanje.

Posekali so gozd SLP, kmalu zatem pa se je skoro vsa vas zbrala na delovšču, kjer so se odločili za izdelavo opeke. Teden dni zatem je bilo na delovšču zloženo 70.000 nezgane opeke. Ožgali so jo, izračunali, koliko je potrebno za vaški dom, ostalo pa so prodali. Začeli so kopati temelje, jih zabetonirali, tedaj pa jim je zmanjkalo denarja. Kaj pa zdaj? Naj opustijo nadaljnjo gradnjo? Predsednik KO SZDL je rekel: Ne! Tako so rekli tudi člani. Toda, potreben je bil le denar. Kaj pa občina, ali bo molčala, ko pa smo tako pridni, so dejali. Predsednik SZDL se je zglasil pri občinskih močeh, jim razložil, kaj vse so že napravili s prostovoljnimi delom, kaj vse je še potrebno napraviti, koliko denarnih sredstev je treba... Nazadnje je le uspel in občina je sklenila prispevati, pa še po podjetjih so trkali in nazadnje so zbrali 700.000 dinarjev.

Toda tudi tokrat niso klonili s prostovoljnimi delom in vneto pomagali. Pred kratkim pa je Brezovica proslavila svoj praznik — doslej največji uspeh — otvoritev vaškega doma. Ugotovili so, da je prebivalstvo prispevalo za okrog 300.000 dinarjev prostovoljnega dela, da so imeli velike težave, ki pa so jih le premagali in sedaj imajo svoje prostore. — Res, dom je izredno lep, saj se lahko kosa z vsemi okolišmi, prostorn, dostopen gasilcem, mladini, SZDL, vsej vasi.

Stevak S.

● MURSKA SOBOTA

MLADINA SE PRIPRAVLJA NA 29. NOVEMBER IN 22. DECEMBER

Mladina Pomurja se že pripravlja na praznovanje 29. novembra in 22. decembra, dneva JLA. Občinski komitej LMS so te dni na svojih sejah razpravljali in sprejeli tudi nekaj konkretnih programov za praznovanje obeh praznikov.

Mladina bo na predvečer 29. novembra kurja, kresove. Sodelovala o na vseh proslavah. Ponekod pa bo mladinski aktiv tisti, ki bo pripravil na vasi proslavo akademijo. Zato že zdaj pripravljajo skoraj v vseh mladinskih aktivih kulturni program. Veliko aktivov LMS bo za 29. november nastudiral orodsko delo.

Povsod pa so tudi priprave za slavnosten sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo. Po šolah bo mladina ob tej priložnosti pripravila kulturni program, novo sprejete člane pa po-

V »Kozjanki« že za 200 milijonov letne proizvodnje

Ze nekaj let je v Kozjem tekstilni obrat »Kozjanka«, kjer izdelujejo razne vrste keperjev in inleto. Obrat je ustanovila tovarna »Metla« v Celju, da bi omogočila s tem zaposlitev odvečne delovne sile v teh krajih. Druge industrije tu ni. Zdad dela v omenjenem obratu 71 ljudi, največ iz Kozrega in Podrečja. Letos bodo proizvedli tekstilnega blaga v vrednosti 200 milijonov dinarjev. Ker obratujejo v starih prostorih, kjer ni možno delovnega procesa najbolj ustrezno urediti, je v načrtu gradnja novih prostorov. Najpogostejša je nekoletni počakati, da bo zbranih dovolj sredstev.

K.

● JURŠINCI

NOVO ZAVAROVANJE POSTAJA SO ODPRLI

V Juršincih v Slovenskih gorah so pred dnevi slovesno odprli zdravstveno postajo, ki nosi ime pad-

lega zdravnika dr. Metoda Spindlerja. Odprla ga je predsednica Oblo Ptuj Lojzka Stropnikova, potlej pa je govoril zvezni ljudski poslanec dr. Jože Potrč.

Množične organizacije v ptujski občini so skupno z Oblo Ptuj začele z novo prakso graditve spomenikov padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja, in sicer z graditvijo in ustanavljanjem zavodov in ustanov, ki koristijo vsem ljudem.

V nagovoru je tov. dr. Jože Potrč poudaril vlogo KPJ oz. ZKJ v boju proti fašističnemu nasilju in danes v boju za mir in aktivno koeksistenco ter za boj proti novim vojnarn in njihovim grozotam. Podčrtal je važnost aktivnega sodelovanja vsega našega delovnega ljudstva v boju za izboljšanje gospodarskih in kulturnih razmer v vseh predelih naše domovine.

Naš fotozapisek

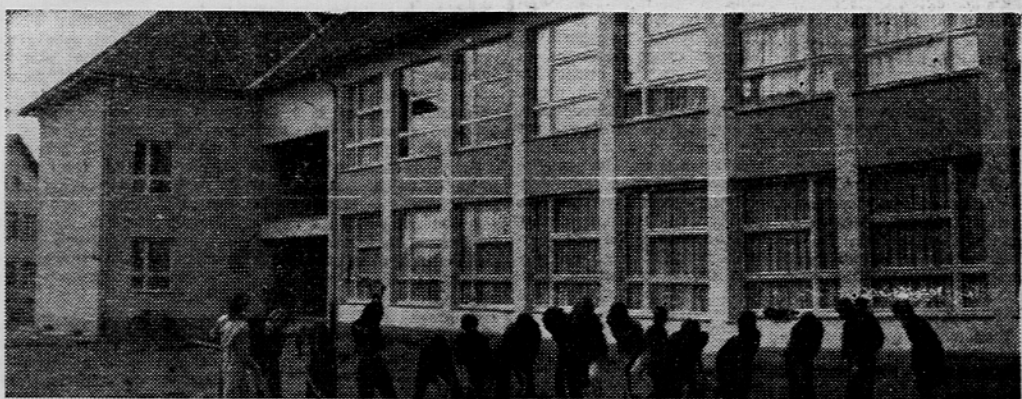
Pospravljanje repe je eno zadnjih opravil na njivah, saj je hribe že pobelil sneg. Zato tudi Kristina Tajniker iz Majšperka s svojo prijateljico hiti. Greje jo pozno jesensko sonce in za zadovoljstvo, ker je repa letos, kot večina vseh pridelkov, lepo obrodila.

Foto: J. Peščaj

R. Z.

Koristno bo za vas, če spoznate

Tajnik

Minulo nedeljo so v Račah pri Mariboru odprli obsežen, sodoben prizidek osnovne šole, kjer je šest udobno urejenih učilnic in upravni prostori. Tako povečana šola lahko zdaj sprejme vseh 470 učencev, ki so morali doslej imeti pouk na dveh krajih. Novi del poslopja so začeli graditi oktobra 1959. leta. Precejšen del sredstev so prispevali domači kolektivi, okolje obnovele šole pa so uredili učenci sami.

Foto: J. Peščaj

Leta 1946 je bil v Beogradu sedemdesetletni novinarski tečaj. Tudi mene so tjakaj poslali. Bil sem pač partizanski novinar, ki bi ga bilo potrebno z vseh strani obrusiti. Imel sem z drugimi tovariši srečo, da so nam predavali odlični in pomembni ljudje. Tudi pokojni Moša Pijade.

Nekega dne je završalo v predavalnici pravne fakultete, kjer so nam kot goste več zaslug, kot pa mislimo.

Nekega dne ob zaključku njegove ure, ki nam je vedno tako hitro stekla, kot da bi bila minuta, nam je rekel, naj vsakdo izmed nas nekaj napiše, nekaj svojega, lastnega.

Mislil, da sem ga razumel: hotel nas je globlje spoznati.

Kaj naj napišem? K sreči sem imel v Beogradu brata

znan, da sem se tresel, kot osnovnašolec.

»No Bon... Pastir Mrk je naš, pravie.«

»Je.«

»Če je — ni slabo. Rečem vam pa eno: ne hodite nikoli v življenju v tuj zelnik, pa naj bo to literarni ali pa drugačen.«

»Tovariš Andrič, rečem vam, da sem res...«

»Verjamem in še enkrat rečem: Če je Vaše — je lepo.«

Bil sem srečen in nesrečen. Srečen zato, ker me je Andrič pohvalil, in nesrečen, ker mi ni popolnoma zaupal.

Mimolje je petnajst let. Ondaj začujem iz radia, da so Ivo Andriču dodelili Nobelovo nagrado za književnost.

Kako iskrena čestitka se je v tistem trenutku rodila v mojem srcu za velikega človeka in velikega pisatelja Andriča in kako toplo mi je postalo pri srcu ob spominu na Beograd leta 1946, ko me je pohvalil Nobelov nagradenec.

JOŽE BON

HITRO PRIPRAVLJENO KOSILO

Ohrvot z jabolki in klobasami, kuhana krompir, sadni sok ali sadje.

Ohrvot: Kilogram in četrt ohrvota, sol, podrgniti žlico masla, tri jabolka, pol kozarca belega vina, surov krompir, dve ali štiri kranjske klobase.

Očiščeni ohrvot zrezemo v tanke rezance. V kotel razpustimo maslo, vanjo damo ohrvot, solimo, pokrijemo in dušimo. Jabolka zrezemo v tanke koščke, odstranimo pečke in naložimo na ohrvot. Jabolka potresemo z žličko sladkorja, polijemo z vinom in dušimo, da se

ohrvot in jabolka zmehčajo. Ko se ohrvot napol zmehča, pridamo klobase in dušimo še petnajst minut. Po potrebi prilijemo malo tople vode.

Krompir: Podrgniti kilogram krompirja olupimo, zrežemo v večje kose in ga kuhamo v slani vodi. Kuhani krompir malo odcedimo, stisnemo v stisko in zabelimo z vročo maslo, v kateri smo premešali na liste rezano čebulo. Krompir lahko malo poparimo.

Po kveit postrežemo s sadnim sokom ali s kotpnotom in drobnim pečivom.

VELENJSKI PROJEKT

Najprej veleplinar

Energokemični kombinat Velenje je ime, ki v določenem pomenu simbolizira sodobnost; z ekonomskega in tehničnega gledišča kajpak najbolj. Čeprav je realizacija velike zamisli in načrtov stvar prihodnjih let, ne gre tega jemati tako dobesedno. Mnogo je stvari, ki spodbujajo, da bi kar se da hitro začeli uresničevati prvi del velikega projekta. Gre za veleplinarstvo, s katero bi iz lignita pridobivali visoko kalorični gorilni plin-letega pa pošiljali po cevovodih potrošnikom po vsej Sloveniji.

V bližnji prihodnosti se za daljinski plin najbolj zanimajo velika metalurška podjetja, saj bodo tudi glavni odjemalci plina v letu 1964. ga bodo potrebovali že 389 milijonov normalnih kubičnih metrov, torej štiri petine letne zmogljivosti veleplinarne. Precej velikih podjetij namreč zdaj razvija nove in sodobnejše proizvodne kapacitete in za obratovanje letnih bodo potrebovala daljinski plin, ki so jim ga obljubili ob sestavljanju rekonstrukcijskih programov. Torej so časovno, tehnično in ekonomsko vezana na novi energetski vir. Vemo pa tudi, da trošilo velenjski lignit doka ne-ekonomično, le kot gorilo; lignit je v resnici dragocena surovina.

Kako daleč so priprave? Tehnični in ekonomski elaborati za veleplinarstvo v Velenju so izdelani in predloženi Centralni investicijski banki. Stroški postavitev veleplinarne, zmogljivosti pol milijarde kubičnih metrov daljinskega plina, bi znašali 21 milijard dinarjev. Na bodočem gradbišču se tudi izvajajo nekatere priprave: nadaljujejo z regulacijo rečice Pake in Velunje, pripravljajo novo cesto in drugo. Nova cesta iz Soštanja v Velenje je potrebna za dovoz na gradbišče, razen tega pa bodo morali sedanjo cesto opustiti, ker je speljana prek eksploatacijskega področja premogovnika. V zadnji fazi nih načrtov, boljše izk-

je tudi pripravljanje področja za surovine v proizvodnem procesu veleplinarne. V drugi polovici oktobra so na terenu strokovnjaki izde- lali za plinovod, ki bo dolg 250 kilometrov. Te dni so na- zadnje zaključili traso proti Jesenicam. Pozimi bodo iz- delali še podrobne načrte.

CENEJSI PLIN IN OGRONOMI PRIHRANKI
Pri izdelavi podrobnih analiz proizvodnje plina v prihodnji veleplinarji in pri proučevanju raznih pogojev, ki sedaj vplivajo na cene

plina, pridobljenega v indi- vidualnih generatorskih na- pravah, so odkrili kaj zani- mive podatke.

Poraba velenjskega lignita kot goriva je precej razno- vrstna. V Sloveniji samo pet velikih podjetij: železarnice v Jesenicah, Stora in Ravnah, Tovarna glinice in aluminija Kidričeve in Cinkarna Celje porabijo 590.000 ton lignita za vpljevanje v lastnih plin- skih generatorskih. To je po- datek za leto 1960. Razen te- ga so ta podjetja lani pora- bila še več kot 100.000 ton drugih vrst premoga. Velenjski lignit namreč vsebuje 45% vlage ter 8% pepela. Individualno pridobivanje gorilnega plina je mimo dru- gega še precej drago. Da ka- kovost tega plina ne zadov- ljuje, vedo najbolj strokov- njaki metalurških podjetij. Zato je bilo pričakovati, da so se kolektivni metalurški

podjetji kot prihodnji vele- potrošniki med prvimi ogreli za izgradnjo veleplinarne. V normalnih pogojih stane 1000 kilokalorij generatorske- ga plina 3,55 dinarjev, da- ljinski pa bo kljub boljši ka- kovosti stal na potrošnem mestu — gorilniku 2,63 di- narjev. Pri uporabi 389 mili- jonov normalnih kubičnih metrov daljinskega plina bi samo na stroških proizvodnje pri velikih potrošnikih letno prihranili 1 milijardo 255 milijonov dinarjev. Drug primer: V plinarah stane 3600 kilokalorij plina 42 di-

In kaj menijo o velenjskem projektu tudi strokovnjaki? V glavnem ni negativnih mnenj. Ekonomska cena da- ljinskega plina velenjske ve- leplinarne bo konkurenčna cenam plina v Evropi. Cenejši je le plin iz Sahare. Torej gre v našem primeru za ure- sničitev ekonomske in dru- žbene zelo pomembne ene- getske osnove. Zato po pra- vici lahko priznamo, da jo je treba čimprej zgraditi.

F. Krivec

IZ DELA OBČINSKEGA ZBOR A PROIZVAJALCEV V NIŠU

Zavest in vest proizvajalcev pred poroto

— V Nišu in drugod so občinski zbori proizvajalcev gibanja v gospodarstvu in druge gospodarske probleme se pred kratkim proučili po poročilih in referatih resor- snih svetov in raznih strokov- nih služb. S pomočjo teh so zbori sprejemali sklepe in priporočila. Zgodilo pa se je, da poročila in referati niso

zmeraj ustrezali resničnemu položaju, zato so posamezni kolektivni upravičeno zahte- vali popravke

ORGANI SAMOUPRAVLJANJA PRED POROTO

— Ker zbor proizvajalcev in organ: samoupravljanja med seboj niso neposredno

sodelovali in medsebojno ni- so dobro poznali poslovanja in problemov — mi je dejal predsednik občine tovariš Ivan Vučković — je bilo delo zborov proizvajalcev oteže- no. Pa tudi kolektivni niso mogli zmeraj neposredno zahtevati od zborov proizva- jalcev, naj uredi posamezne preeče probleme.

Tak način dela so sedaj opustili, tako da odslej so- delujejo organi upravljanja z zborom proizvajalcev brez posrednika. Delovni kolekti- vi oziroma organi upravlja- nja poročajo zboru proizva- jalcev. Ta poročila obravna- va zbor proizvajalcev skupaj z organi upravljanja in ciani kolektiva. Na vse to so pre- cej vplivali zadnji ekonomski ukrepi. Izkazalo se je, da so se v posameznih kolektivih zgodile določene nepravilno- sti. Te je bilo treba popravi- ti, da jih ne bi začeli delati tudi drugi.

Bil sem na nekem takšnem skupnem sestanku zborov proizvajalcev in delavskega sve- ta nekega trgovskega pod- jetja.

Oboženo ni bilo, prav tako ne zatočne klopi. Štiri- deset predstavnikov nekaj stoletnega kolektiva trgo- vske organizacije je zagovarjalo svoje delo in po- slovne svoje kolektiva.

— Zavest in vest proizva- jalcev sta pred poroto, mi je dejal član občinskega zbora proizvajalcev Marko Tomić.

— Obravnavamo, kako ko- lektivni uresničujejo nove ekonomske ukrepe. Naše analize so pokazale, da ra- stajo v posameznih kolekti- vih osebni dohodki hitreje kot promet, proizvodnja in

produktivnost. Medtem, ko osebni dohodki rastejo, pa skladi slabijo. Posamezni ko- lektivni prideja sje ko prej v neugoden položaj.

Takšne skušnje je do se- danj doživelo že nekaj deset trgovinskih in gospodarskih kolektivov. Nič ni ostalo skrito pod »povečevalnim steklom« zborov proizva- jalcev. Obravnavali so servise, kakovost uslug, moderniza- cijo trgovine in ponašanje proizvajalcev. Ciani te ne- navadne porote so se najbolj poglabili v politiko dohod- kov, skladov, investicij in v vse tisto, kar grozi v okviru komune popačiti novi eko- nomski sistem.

— To je le začetek, je na- daljeval Marko Tomić. — V prihodnjih tednih se bodo pred poroto vrstili indus- trijski, obrtniški, kmetijske organizacije... Pričaku- jemo, da se nam bo tako posrečilo pravočasno obso- diti in izkoreniniti nekatere pomanjkljivosti in da bomo organom upravljanja poma- gali kar najbolj uspešno uresničiti nove gospodarske ukrepe.

KDOR PLAČUJE — TA ODLOČA

— Občinski zbor proizva- jalcev je pomembno prispe- val k urejanju problemov družbenega standarda, mi je dejal predsednik sindikalne- ga sveta tovariš Voja Stojan- novič. — Če so druga mesta administrativno določala ob- veznosti posameznih organi- zacij, je zbor proizvajalcev v Nišu to prepuštil kolekti- vum.

Najprej so napravili načrte za posamezne družbene in komunalne objekte, ki bi jih morali pomagati graditi po- samezni kolektiv. Te načr- te so potem obravnavali or- gani upravljanja. Črtali so iz njih vse nepotrebno, pripa- sal pa, kar se jim je zdelo najvažnejše.

Načelo, da imajo zadnje besede tisti, ki plačujejo, je rodilo uspeh. Iz programa so začasno črtali plavalne ba- zene in nekatere športne ob- jekte, ki niso najbolj potreb- ni, vključili pa so vanj gra- dnjo novih ulic, šol in stanov- njav za predavatelje na fa- kultetan.

Zaradi neposrednega sode- lovanja s kolektivni je dobi- lo mesto sodoben vodovod, več deset kilometrov sodobne ce- ste, ki je povezovala industrijs- ka področja s središčem, nov šolski prostor itd.

— Naj naštetim se neka- tere sadove takšne politike. Zavodi RR so podprli elek- trotehniško fakulteto, tovar- na »Stanko Pamučnik« gra- di stanovanja za profesorje no- vih fakultet, veliko kolekti- vov je namenilo sredstva za restavracije družbene pre- hrane, za servise itd.

Iz razgovora z odborniki, sindikalnimi funkcionarji in občinskimi voditelji sem zve- del, da je zbor proizvajalcev tudi močno pomagal združi- ti investicijska sredstva gos- podarskih organizacij. Name- sto, da bi vsaka investicija le- del svojih piščih sredstev, se le-ta sedaj na skupnem bančnem računu. Kredite do- bljajo tisti, ki dajejo naj- boljše ponudbe in katerih proizvodnja največ koristi skupnosti in komun.

Tako so pomagali elektro- industriji in barvni metalur- giji, sedaj pa je na vrsti ko- vinska industrija, katere proizvodnja zavzema eno čet- rtnino celotne industrijske proizvodnje v komun.

Tako zbor proizvajalcev v mestu ni le predstavnik več kot 60.000 proizvajalcev, mar- več dejavno sodeluje pri ure- janju njihovih vsakdanjih problemov in potreb.

Ivan Stojiljković

Na 100 prebivalcev eno motorno vozilo

Po podatkih, ki so jih ob- javili na simpoziju avtomobi- liske in motorne industrije, so izdelale naše tovarne lani 68.311 motornih vozil, v le- tu 1958 pa 15.763. Najhitreje je naraščala proizvodnja mo- totoklov in mopodov: od 8763 na 42.068, osebnih avtomobi- lov od 2.923 na 10.969, avto- busov od 586 na 814 in tovorn- jakov od 4.072 na 4.455.

V začetku letošnjega leta je bilo v naši državi 185.638 motornih vozil ali približno sedemkrat več kakor pred vo- jno in približno dvakrat več kakor leta 1958. Motocik- lov je bilo 110.000, osebnih avtomobilov 37.763, avto- busov 4.400, tovornjakov pa 33.475.

Po neki statistiki je pr.Šlo leta 1957 v naši državi približno eno motorno vozilo približno na 214 prebivalcev. Lani pa je imel vsak sto prebivalec motorno vozilo. To je v primerjavi s prejš- njimi leti znaten napredek, še zmerom pa premajhen v primerjavi z nekaterimi raz- vitimi državami, na primer z Italijo, Holandsko in Švico, kjer pride eno motorno vo- zilo na vsakih 15 prebival- cev, v Franciji pa na štiri prebivalce.

Zdaj imajo štiri naša pod- jetja štiri različne tuje li- cence za proizvodnjo težkih, nad desetonskih tovornja- kov. Imamo tudi še štiri pro- izvajalce dieselmotorjev z zmogljivostjo 30 do 100 KS. Tudi proizvodnja motociklov

in osebnih avtomobilov je že močno napredovala.

Nastane vprašanje, ali la- hko pri takšni razceplosti stiš dosegemo in razvijemo serijsko proizvodnjo. Seve- da je ne moremo. V naši dr- žavi je registriranih 45 pod- jetij motorne industrije z letno proizvodnjo kakih 68 tisoč motornih vozil, kar jas- no priča, kako zelo je ta in- dustrija razdrobljena. Na šest večjih podjetij pride kakih 50 odstotkov bruto proizvodnje.

Takšna razdrobljenost us- merja na čedalje večjo ko- operacijo proizvajalcev mo- tornih vozil, ki se vedno bolj razvija. Skoraj vsako podjetje je navezalo z dru- gim tovarnami kooperativne odnose.

Samo v predmestju nove družinske hiše

Stevilo prebivalcev se je v Beogradu povečalo v povoj- nem obdobju za 88%, šte- vilo novozgrajenih stanovanj pa samo za 47%. Zaradi te- ga je bila stanovanjska kriza iz leta v leto vse bolj peča- ta in državlani so bili prisili- ni sami zgraditi stanovanja. Pogosto so zidali stanovanja brez odobritve pristojnih or- ganov, tako da so množično, divje gradili stanovanja. Sa- mo v obdobju od leta 1955 do leta 1960 so tako zgradili pri- bližno 8000 stanovanj, ki ne le, da ovirajo uresničevanje ur- banističnega načrta, marveč

kvirajo tudi estetsko podobo mesta. Del teh stanovanj so porušili, vendar jih je še zmeraj več kot 5000, in ti pogosto ne ustrezajo niti minimalnim higienskimi in sanitarnim zahtevam.

Ker skupnost ne bo mogla v bližnji prihodnosti zadov- ljliti potrebe po stanovanjih zaradi naglega naraščanja prebivalstva, so v Beogradu sklenili, da bodo dovolili zi- davo majhnih družinskih na- selij v predmestjih, tako da ne bodo kršili urbanistične celote in polobe mesta.

»Zrakoplovna luka Zagreb« — novo podjetje

Te dni so ustanovili pod- jetje »Zrakoplovna luka Zagreb«, ki bo predvsem vzdrževalo, prenavljal a, sprejemalo in odpošlalo letala na letališču Pleso. Fikratni bo novo podjetje nakladalo in razlagalo bla- go, nudilo usluge potni- kom, preiskovalo, po- pravljalo in opremljalo le- tala. Na zagrebškem letališču Pleso, ki je bilo do sedaj pod upravo JAT, je pristai- lo lani 3500 letal, ter 150 letal na charter linijah, s skupno 70.000 potniki. Razvoj potniškega in to- vornega prometa zahteva večje investicije in razširi- tev tega letališča.

narjev, vtem ko bi plin iste ogrevalne moči iz veleplinar- ne stal le 31 dinarjev.

Pri porabi preostalih 111 milijonov kubičnih metrov plina v mestnem omrežju za manjšo industrijo, obrt in družbeni standard, bi s tem prihranili še 1 milijardo 188 milijonov dinarjev. Če upo- števaemo, da milijon ton li- ginita, kolikor ga je potrebno za pridobitev pol milijarde normalnih kubičnih metrov 3600 kaloričnega plina letno v veleplinarji, ne bi prepe- ljal, bi po železnici, bi na re- gresu, ki ga država daje za prevoz lignita prihranili 226 milijonov din. No, in za to količino bi v nasprotnem mo- rali nabaviti 370 transportnih vagonov in eno diesel lo- komotivo. Izdatke: 1,5 milijarde dinarjev. In koliko novih sredstev ni morala podjetja vložiti v nove naprave za pridobivanje generatorskega plina in v čistilne naprave, kajti dosedanje domala pov- sodno tehnično in po zmogli- vosti ne ustrezajo. Za daljin- ski plin je mimo tega tudi med malimi podjetji in mes- nimi plinarjami veliko zani- manje. Ponekod predvideva- jo centralno ogrevanje več- jih objektov s plinom, čeprav plinarnice ne morejo za- gotoviti konstantnih dobav.

Kritično je zlasti v Celju, kjer bi plinarji morali že zdavnaj podreti. Če bo za- nimanje za visokokalor- ni in predčisti plin tudi pome- je tolikšno, in nedvomno bo, je v načrtih predvideno po- večanje zmogljivosti velepli- narne z dodatnimi baterija- mi. Tudi plinovodi bodo v glavnem projektirani na pre- točno zmogljivost 1 milijar- de kubičnih metrov plina let- no.

Agrepat naraščajoče za- brni, prihajajoče se oglaš- je drugi, tretji in vsi dru- gi. Med zaganjanje se br- nenje udarja ženke klad- va, s katerim nekdo ena- komerno tolče po jeklu.

Zavod za varjenje v Ljubljani.

V elektrostrojnem od- delku, kjer je komaj ro- stora za vse, ki smo v sobi, preizkušajo in primerjajo razne električne instrumen- te: transformatorje, agre- gate, varilne usmerjevalce in druge aparate, ki jih iz- delujejo v domačih tovar- nah. Registrirani oscilo- graf, s katerim dela tehnik Skolny, zaznava vse, kar je v sklopi nad ampermetr. Tehnik Skolny zavrti gumb na oscilografu, kjer med kole- sti stee filmski trak, varilec Franc tiste elek- trodno držalo, iz katerega švigne modrikasti plamen. Stoji zaspije, ko pla- men komaj obliže jeklo. Aparati utihnijo.

— Elektroda dela luk- nje...

— Najbrž zato, ker ima manjši premer in se hitro segreje, meni nekdo. Zame- njajo bazilno elektrodo, ki se raztaplja in spaja jeklo, ter ponovijo meritev, ki traja le nekaj sekund. V tem času se na zaslonu oscilografa pokažejo ravne proge in krivulje, po kate- rih sklepajo o kvaliteti transformatorja.

— Ali so naši transfor- matorji enakovredni tu- jim?

Nekateri so, vsi pa ne, pravi inž. Metelko in se zatopi v številke, ki jih po vsakem merjenju beleži tehnik Skolny.

— Hvala, rečem, odrinem sosednja vrata in obstanem v hrupu motorjev in sika- nju plamenov, ki uhajajo iz varilnih cevi.

Ljudje se sklanjajo nad jeklenimi, rjavomazanimi mizami, na katerih se med masno žilindro in zvarki valjajo kosti jekla. Včasih zaropota ščit, ki ga odloži varilec, ali pa udari ob železo elektroodno držalo. Svetle sence, ki jih ustvar- jajo bliski plaplastega di- ma, migotajo po strojih in ljudeh.

— Ta svetloba reče de- lavci, ki pokuka iz varilne kabine in gre s prsti čez oči. Pogleda naokrog in po- kljuje mojstra Sketa, ki ho- di po delavnici, postaja ob mladih ljudeh, gleda nji- hovo delo in svetuje.

— Praktičen pouk? — Da. Izpiše imena, pra- vi mojster Sket. — Vsi so tečajniki, bodoči varilci, pristavi in jih pogleda:

Rajka, Edvarda, Cirila in druge, ki se zgrne okrog varilne mize. Potisnejo si zaščitna očala na oči in se zazejo v rezalni aparat, za katerega stopi delavec v usnjem predpasniku. Po- menljivo užge agrepat, zgrabi rumeni ročaj varilne pištole, naravnava vodilo in premakne prst. Iz cevi, ki jo usmeri na jekleno ploščo, bruhne plamen, da zabolijo oči.

Varjenje z butanom. Plin da več kot 3000 stopinj Cel- zija toplote.

Jeklo, kjer brazdajo cur- ki butana, postane žareče. Aparat drsi po njem in po- glablja brazdo. Del plošče se urije in razklopi. Nekdo jo zgrabi s kleščami in vrže na kup v kotu. Tako po- navljajo, dokler plošča ni razrezana.

Mojstra Sketa, ki se za- suče k avtomatu za reza- nje kabin na principu foto- celice, poplašam o ljudih in o delu v Zavodu za var-jenje.

Zavod so ustanovili pred petimi leti. Takrat so si v njem zastavili nalogo, da bodo pospeševali uvažanje sodobnih varilnih postop- kov v industriji ter vzgaja- li strokovne varilce. Iz skromnih začetkov — tedaj je imel zavod le varilno šolo in konstrukcijski od- delek — se je razvila naj- boljše organizirana tovarna ustanova v naši državi, ki ima svoje oddelke tudi v Mariboru.

Sedaj ima Zavod za var-jenje tehnološki oddelek, konstrukcijski oddelek s kontrolno, elektrostrojni od-

delek in druge. Nedolgo te- ga so ustanovili tudi od- delek za organizacijo in racionalizacijo, kjer pro- učujejo nove varilne meto- de, ki jih bodo uporabili pri konstrukciji ladij reške ladjedelnice »3. maja«.

Med najvažnejše dejav- nosti te ustanove sodi tu- di kontrola varilnih del v podjetjih in na delo- višjih ter atestiranje varil- cev za opravljanje zahtev- nih varjenj. Pomembni so tudi uspehi, ki jih je zavod dosegel pri uveljavljanju novih postopkov v varilni tehniki. Tako so vpeljali varjenje v zaščiti plina ar- gona. Na osnovi načrtov, ki so jih izdelali v zavodu, iz- deluje sedaj »Iskra« v Kranju ročno in polav- tonsko napravo za argon- sko varjenje. Razen tega so uvedli tudi varjenje v at- mosferi ogljikove kisline, varjenje s propanom pri plamenskem rezanju jekla ter varjenje plastičnih mas.

Tudi nekatere druge to- varne izdelujejo varilne na- prave po načrtih, ki so jih naredili v Zavodu za var-jenje. V »IFI«, industriji finomehanskih aparatov v Celju, izdelujejo naprave za plamensko tehnično var-jenje — suhe in vodne va- ronalko, gorilnice za ace- tilen in propan, avtomati- zirane rezalnice in drugo. V »ETI« — Cerčno izdelu- jejo impulzivne stroje za varjenje folij iz plastičnih mas. V industriji metalnih polizdelkov »Impol« v Slo- venski Bistrici pa proizva- jajo dodatni material za varjenje aluminija.

Zavod za varjenje pa ni pomemben samo zaradi znanstveno raziskovalnega dela na področju varjenja, pač pa tudi zaradi uspo- bjanja kvalificiranih varil- cev. V tečajih, ki jih v zavodu prirejajo za tehni- ke, mojstre, obratovodje in inženirje, ter v Srednji tehnični varilni šoli vzga- jajo varilce in izpopolnju- jejo njihovo znanje. Začet- niki si po treh stopnjah šol- njanja pridobijo strokovno kvalifikacijo.

— Kakšen tečaj pa so obiskovali? pokažem na ljubi v delavnici.

— Osnovni. Jutri bo ko- misija ocenila njihovo zna- nje, konča mojster Sket in pokliče k delavcu, ki se mu je zataknil pri obločnem varjenju.

Iz varilne kabine stopi Franc, ki sem ga srečal v elektrostrojnem oddelku. V rokah drži tlačno posodo za merjenje pritiska, ki jo je zvaril. Dvigne jo proti svetlobi in jo gleda.

— Del mojega spričevala je, zamrznjeno in odgne za- vesto kabine.

— Sedemdeset atmosfer mora vzdržati. Potisne si ščit pred glavo, sune roči- co agregata in nameri pla- men na jeklo, da odletava- jo iskre od kovine in ste- kla, skozi katero gleda.

Nato se nasmehe. Kdo te, na kaj misli. Morda na izpit, ki ga bo jutri opravi- l. Morda na delovne to- varise, ki ga čakajo tam, od koder je prišel. Prime kladivo in zamahne po spojenem jeklu.

Drago Mirošič

Hitro in temeljito zdravljenje

tuberkuloznih bolnikov preprečuje nove okužbe

Zdravljenje tuberkuloze je ena od nalog sodobno urejene zdravstvene službe. Ozdravljenje bolnika pa ni odvisno samo od zdravljenja, ampak od vsestranske skrbi za bol- nika. Temu pa zdravstvene ustanove same niso kos, ampak so za mnoge naloge soodgovorni tudi drugi organi naše držbe.

Tudi pri zatiranju tuberku- loze je jugoslovanski Rdeči križ tisti, ki s svojim ves- transkim sodelovanjem pre- dnjači med množičnimi or- ganizacijami.

V dobi, od odkritja bacila tuberkuloze do takrat, ko so se pojavila zdravila, ki te ba- cilne uničujejo in tuberkulo- znega bolnika resnično zdravi- jo, pa so se izoblikovala tudi pojmovanja, ki so odločajo- pri zdravljenju in zatiranju tuberkuloze. — Ti pojmi so: kužnost, masov- nost, kroničnost in pa spoznanje, da je tuberku- loza tudi socialni in ne sa- mo medicinski epidemiolo- šk problem. Vedno bolj se zavedamo, zlasti odkar ve- mo, da je zdravega človeka pred tuberkulozo močeno zavarovati, da pri zatira- nju tuberkuloze ni po- membno samo zdravljenje, ampak so pomembni tudi preventivni ukrepi. Torej moramo skrbeti ne le za bol- nika, temveč zlasti za na- jbolj ogroženo, to je za tiste, ki živijo ob bolniku in ki jih imenujemo osebe iz tu-

berkuloznega kontakta, tako družinskih kot širšega, in končno neogibno za vse zdra- vo prebivalstvo. Skratka, pre- ventivno moramo ukrepati v najširšem obsegu. Največji vir okuževanja je tuberku- lozni bolnik, ki ga je mo- gče ozdraviti. S tem ne ko- ristimo samo njemu, ampak e- izognemo tudi novim žrtvam.

Tedaj lahko govorimo še o zadnji stopnji protituberku- lozne boja, to je, o izko- reninjanju tuberkuloze.

Tu pa naletimo na trd oreh, zlasti zato, ker je še vedno veliko bolnikov. Sicer pa jih je že precej manj kot nekoč in z manj zastarelimi obolenji. Vendar je zdrav- ljenje močno odvisno od bol- nikov samih, od njihovega sodelovanja, seveda pod po- gojem, da je zdravstvena služba urejena. Ta dva čim- telja, zdravstveno službo in bolnike, moramo speljati v skladno sodelovanje.

Bolniki naj z zaupanjem, dosledno in vztrajno sledijo ukrepom zdravstvene službe, tako med zdravljenjem v bolnišnici, pozneje doma ter

še dolgo potem, ko so že ozdraveli. Nemogoče je vsa- kemu bolniku in drugim do- sledno in odločno zdraviti, zdrave osebe pa obvarovati pred tuberkulozo. Le tako bomo lahko tuberkulozo za- res iztrebili.

Ce pa tega ne izvajamo dosledno, bolnik ne ozdravi- ter je nenehno vir okuževa- nja. Če neredno jemlje zdra- vlila, le-ta kaj kmalu ne de- lujajo več, nastane rezisten- ca in bolniku ne moremo več dosti pomagati. Tak bol- nik pa ne onesreči samo se- be, ker ne more več ozdra- veti, ampak okužuje tudi zdrave ljudi z bacili, ki so rezistentni na zdravila. Teh novih bolnikov torej ne mo- rimo zdraviti z zdravili zato, ker le-ta ne uničujejo re- sistenčnih bacilov pri na novo okuženih.

Zaradi neresnega odnosa nekaterih bolnikov do smo- trnega zdravljenja imamo vedno večje število dolgo- trajnih bolnikov, ki sicer ni- so nevarna bolni, niso pa popolnoma sposobni za de- lo, ter so hkrati za okolico ne- varni bakterioz. Taki kro- nični bolniki in njihove no- ve žrtve, ki so okužene z rezistentnimi bacili, pa so in bodo večje breme tako se- bi kot skupnosti.

PRIM. DR. IVO SMREČNIK

...in nameril plamen na jeklo, da se iskre odhajo od kovine in stekla.

Foto: Z. Deniša

OBVESTILA • SPORER • MALI OGLASI

RAZNAŠALKO

ZA RAZNAŠANJE CASOPISA »DELO« V
ZGODNJIH JUTRANJH URAH ZA RAJON
KODELJEVO-MOSTE — SPREJME TAKOJ
UPRAVA JUTRANJKA »DELO«

Gledališče

DRAMA
Cetrtek, 9. nov., ob 19.30: Nušić-Mihli: Avto biografijski. Abonma B. (Vstopnice so tu di v prodaji).
Petek, 10. nov., ob 19.30: Nušić-Mihli: Avto biografijski. Abonma B. (Vstopnice so tu di v prodaji).
Sobota, 11. nov., ob 19.30: Williams: Mla ptica mladosti. Abonma K. (Vstopnice so tu di v prodaji).
Nedelja, 12. nov., ob 15. uri: Ionesco: Nosorog. Abonma Nedeljski popoldanski in izven. (Vstopnice so tu di v prodaji).
Ob 19.30: Nušić-Mihli: Avto biografijski. Izven in za podelje. (Vstopnice so tu di v prodaji pri dnevnih blaginjah v Drami — rezervacije po telefonu 22-326.)

MESTNO GLEDALIŠČE
Gledališka pasaja
Cetrtek, 9. nov., ob 20. uri: W. Borchert, Zuna pred durmi. Abonma Mladinski III. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji. (Izjemoma bo predstava ob 20. uri.)
Sobota, 11. nov., ob 20. uri: Pisi: »Mornarjeva nevesta«, opereta. Red D. Vstopnice so tu di v prodaji.
Sobota, 11. nov., ob 20. uri: Pisi: »Mornarjeva nevesta«, opereta. Proslava 25-letnice gledališča.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom
Petek, 10. nov., ob 19.30: Pisi: »Mornarjeva nevesta«, opereta. Red D. Vstopnice so tu di v prodaji.
Sobota, 11. nov., ob 20. uri: Pisi: »Mornarjeva nevesta«, opereta. Proslava 25-letnice gledališča.

RTV Ljubljana

SPORED ZA CETRIEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA PETEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA SOBOTO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA NEDELJO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA PONEDELJEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA TOREK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA SRETO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA ČETRTEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA PETEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA SOBOTO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA NEDELJO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA PONEDELJEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA TOREK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA SRETO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA ČETRTEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA PETEK
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

SPORED ZA SOBOTO
5.00 do 8.00 Dobro jutro! (pisni glasbeni spored) 8.05 Maria Callas v Berlinu (v Jurety Björning v Puccinijevih operah, 4.55 Radijska šola za visjo stopnjo (ponovitve), Tolminski punt, 9.25 Česka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 10.15 Od polke do rumba, 10.40 Pet minut za novo pesnico in P.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

Kino

SPORED ZA CETRIEK
KINO UNION: slovenska filmska komedija DRUŽINSKI DNEVNIK. Režija Jozef Gale. Igrajo Stane Sever, Anka Cigoljeva, Juri Souček. Tednik FN 44. Predstave ob 15. in 19. uri. Ob 19. uri matineja sovj.-franc. filma ESKADRILA NORMANDIJE-NJEMEN.

KINO KOMUNA: nemški barv. film »Petrografske noči«. Režija Pavel Martin. Igrata Ivan Desny, Johana von Kozell. Tednik FN 44. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO VEC: domači film RAZPOKA RAJA. ob 20. uri. Informacije po telef. 22-019.

KINO BLED: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO DOM JLA LJUBLJANA: (samo za člane Doma) jugosl. film KOŠČEK MODREGA NEBA. ob 20. uri.

KINO SVOBODA: ameriški barv. film JAGUAR — KRAJ DŽUNGLE. samo ob 19. uri. 7 filmov pripravljamo mladini od 6. leta starosti dalje. Prodaja vstopnic od 9. ure dalje.

KINO ZADOBROVA: ameriški barv. film MACIA NA VROCI PLOČEVINASTI STREHI. ob 20. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

KINO SVOBODA: franc. kriminalni film »MURDERER«. Režija Jean Dravet. Brez tednika. Predstave ob 15. in 19. uri.

CONCERTI

JUTRI koncert za rdeči abonma.
Puroci, Sulek, Beethoven. — Dirigent Stjepan Sulek, solist Darko Lakić, oba umetnika iz Zagreba. Vstopnice se naprodajo.

OBVESTILA

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

RAZNO
ZNOJENJE NOG, vnetje med prsti na nogah, boleče garje ekcemne, ki se pojavljajo ter neprijeten vonj, odstrani in zdravi sodobni preparat PRO-PEDES v kapljicah. Prodaja drogerije, farmacije in blaginjav.

AVTO DOK

AVTO DOK — Sonderklasse, v odličnem stanju prodam. Petelin, Mladecova 2. 1531-3

DEKLE 15-16 let, ali kabineta proti plačilu ali delni povračila. Ponudbe v ogl. odd. pod »MIRNA« pošta. 1532-6

VISOKOKVALIFIKACIJSKI mizar sprejme honorarno zaposlitev za daljšo dobo. Ponudbe pod »Honorar«. 1541-2

MAGNETOFON Philips el-3311 prodam za 65.000 din. Malo-vid, Poljane, blok 2, Sentvid. 1533-4

V NAJEM vzajemno planino. — Svigelj, Ljubljana 98. 1533-5

TISTEMU, ki mi odstopi oziroma prikaži stanovanje ali sobo, nudim posojilo. Ponudbe pod »Nujno«. 1534-6

OPEL REKORD 36 prodam. — Skotjelska 1, Kranj. 1534-1

DIA PROJEKTOR »Paximat-elektrik« Braun 300 W, daljinska regulacija, prodam. Ponudbe s ceno pod »Avionar«. 1541-4

DVOBOJNO stanovanje, lepo, ugodno prodam. Ponudbe pod »Sonček« v ogl. odd. »Dele«. 1532-7

PROJAM možko kolo za 4000 dinarjev. Pogorica 63 pri Ljubljani. 1534-4

PROJAM večje stanovanje: kmetne pritlikave, avtopravila. Kupim manjše. Obale vsakega uro, udobno, sončno. Ponudbe pod »MIRNO«. 1535-7

GOSPODINSKO pomočnik, stalno, 8000, Dr. Cvetko, Nazorjeva 4. 1536-1

STAR AVTO kupim. Ponudbe: »Primeren za muzej«. 1536-2

GOSPODINSKO pomočnik ali upokojenec za dopolnilne sprejme 3-člansko družino. — Prof. Piskernik, Ljubljana, Medvedova 25. 1542-1

SLAMOREZNIČNO, ročno ali motorno, in mlaticno kupim. Ponudbe pod »Kmetija«. 1535-5

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

PROJAM peč na žaganje z dvema novima kotloma, uro budilko, mizo, 4 okrogle stole, Funkova 25, Stojice. 1535-6

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

in najlepši cvet...

Podjetje „POBEDA“ Goražde

Podjetje „POBEDA“ Goražde

Podjetje „POBEDA“ Goražde

Podjetje „POBEDA“ Goražde

Podjetje „POBEDA“ Goražde

Sonce - naša osebna zvezda

Sončna atmosfera: 66 elementov - Vpliv sončnih peg na led in na zemeljsko rasilinstvo

V človeški predstavi resolje je Sonce, ki mu daje svetlobo in toploto, velika zvezda, v resnici pa ne — čisto površna je med milijoni. No, v primerjavi z Zemljo pa je Sonce zares veliko, saj ima namreč zemeljskih 40.000 kilometrov obsega kar 4.300.000 kilometrov. Če bi bila Zemlja bučinka glavica, bi bilo Sonce deset metrov oddaljena teniška žoga. Prostoromina je milijonkrat večja in privlačna sila te orjaške mase drži Zemljo na rahlo elipsasti poti v oddaljenosti okoli 150 milijonov kilometrov.

Pravimo, da je Sonce kroga iz gorljivih snovi, ki so segrete do temperature, kakršnih si na Zemlji ne moremo niti zamisliti. Ko vrtavka se vrti okoli svoje osi v smeri od vzhoda proti zahodu, vendar se ne vrti, kot trdna kroga — sončni ekvator se zavrti v približno 25 in pol dnevi, na tečajih pa potrebuje devet dni več. Je pač plin! Ostro začrtani robovi Sonca, ki se kaže opazovalcu z Zemlje, če ga opazuje skozi daljnogled ali s temnimi očali, je tako imenovana fotosfera, 300 km debela plast. Ta uravnava sevanje vseh žarkov, ki prihajajo k nam s Sonca.

Zunanja plast fotosfere je najhladnejša del Sonca, vendar je tam še vedno 5000 stopinj Celzija. Navznoter temperatura naglo naraste in doseže mogoče v središču okoli 20 milijonov stopinj Celzija.

V zunanjih plasteh fotosfere so plini tako redki, da znaša pritisk komaj stotino pritiska na Zemlji ob morski gladini, 300 km globlje pa je pritisk mogoče petino atmosfere. Tam so plini, le še prosojni, tako da učinkujejo kot zavora za sevanje iz notranjosti, ki ga pretvarjajo v svetlobo in propuščajo v prostor.

Vsa površina Sonca je pokrita z lisastim vzorcem, ki se spreminja iz minute v minuto. Šestinsdeset elementov izmed 92 zemeljskih (ne štejemo teh, ki smo jih spoznali po razmahu jedrske

Nekaj trenutkov po eksploziji počasni delujočega razstreliva je zgrmel na tla skoraj 75 m visoki tovarniški dimnik v Boltonu (Anglija). Tovarna se je preselila v nove prostore, nazadnje je bil na vrsti dimnik, ker bodo na tistem kraju sezidali novo stanovanjsko četrt s parkirnim prostorom in s filmsko dvorano. Foto AP

sti iz atomov kovin, kjer so morn. V spodnji plasti fotosfere je to ugotovljeno, da je na vsak kubični centimeter sto milijonov milijonov prostih manj trdno vezan: kot v drugih elementih.

V notranjosti Sonca pa so atomi popolnoma oropani elektronov, katerih števil je bistvo različnih elementov. Tako je vse skupaj nenavadna zmešanja, masa, ki je ne moremo opisati — prosti elektroni, protoni, nevtroni in subatomski delci so zmešani v nekakšni jedrski kaši in stisnjeni s strahotnimi

precej okrepljeno, kar na Zemlji precej občutimo. Več vode izpareva iz morja in padavine so izdatnejše. Led na tečajih se taja hitreje in številni ledeni gorci se nevarno povečajo. Rasilinstvo raste bolj bujno in v tej zvezi se pomnoži tudi živalstvo.

Ta bujnost se pokaže tudi na drevesnih deblih, kjer je vsaka enajsta letnica precej bolj izrazita od običajnih. To so opazili celo v okamenelih deblih, ki so stara nekaj sto tisočletij.

Sončne pege se pojavljajo v skupinah, pogosto v parih. Ena lisa potuje po površini nekoliko za drugo, nato pa jo dohitijo in se z njo združijo.

Nekatere pege merijo le nekaj sto kilometrov in živijo le dan ali dva, druge pa imajo premer tudi po več kot 80.000 kilometrov. Februarja 1944 so opazili pego, ki je merila 15.000 milijonov kvadratnih kilometrov. Tako velike lahko opazujemo tudi po nekaj mesecev.

Veliki plameni švigajo iz Sonca in se dvigajo sto tisoč kilometrov visoko. Po navadi so v zvezi s sončnimi pegami. Obliki gorečih plinov visijo nad fotosfero, pegi ter se mešajo in vrtinčijo se sto tisoč kilometrov daleč po sončni površini, ne nadomaja pa se s strahotno hitrostjo tudi po 300.000 km na uro vrnejo v fotosfero. Včasih se takšna bakla požene iz površine in pristane spet 50.000 km daleč na površini.

Ob sončnem mrku lahko opazimo tudi »gornje ozračje«. Sonca, ki sega poldrugi milijon kilometrov naokoli. Temu pravimo korona, blešča luč, ki je na prelahotosti, da bi jo videli, kadar Sonca ne zakriva Luna. Menijo, da so v koroni obkroženi elektroni, ki se gibljejo s hitrostjo okoli 11 milijonov kilometrov na uro, temperatura v njej pa naj bi bila milijon stopinj Celzija.

Zakaj je korona tako vroča? Verjetno segreta masa iz notranjosti uhaja v prostor — korona bo tedaj le ostale atome, ki se v njej vrstijo v notranjosti Sonca, naše osebne zvezde.

Listine iz starega veka
Skupina izraelskih arheologov pod vodstvom Yigaela Yadin, profesorja na Jeruzalemski univerzi, je odkrila v votlini Mrtvem morju doslej največjo zbirko starih listin na peščenem ozemlju. Zbirko sestavlja 64 dokumentov, med katerimi je najstarejši iz leta 88 pred našim štetjem. Prof. Yadin je dejal, da vsebujejo ti dokumenti množico zemljepisnih, zgodovinskih in socioloških podatkov iz davnih časov.

Oceani in plima
Oceanografi, zbrani na nedavnem zborovanju v Parizu, so poudarili, da so velika bogastva svetovnih morij v glavnem neraziskana, kolikor pa so, jih za zdaj tako rekoč nihče ne izkorišča. Povedali so na pri-

Nadomestki za DDT
Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije proučujejo znanstveniki okoli 500 novih počin in izbirajo tiste, ki so pokazale največji učinek na insekte, predvsem na komarje. Od teh kemičnih snovi si obetajo dokončno zmago nad prenašalci malarije, ki se vedno napada prebivalstvo mnogih področij po svetu in za katere zatiranje porabi zdaj vsako leto nad 35.000 ton praška DDT. Ker so komarji postali odporni proti temu zatiralnemu sredstvu, je že kazalo, da bo doživela neuspeh široko zasnovana akcija, ki je zahtevala veliko dela in finančnih sredstev.

Preparati, ki so jih izdelali na fosforni bazi, bodo baje uspešno nadomestili

EDT, kasneje pa bodo znanstveniki pripravili še vrsto novih kemičnih sredstev, ki bodo uničevala ne le komarje, temveč tudi druge insekte, ki ogrožajo ljudi in živali.

V 140 deželah po svetu je še vedno vsako leto okoli 150 milijonov novih malarčnih bolnikov, med katerimi jih umre milijon, in sicer večinoma otroci in doječajoče matere. Malaria zavzema v nekaterih deželah 15 odstotkov smrtnih žrtv med mladino. Strokovnjaki Svetovne zdravstvene organizacije pravijo, da malarija ne bo uničena, dokler ne bodo odkrili še zadnjega bolnika in uničili zajedalcev v njegovem telesu. Ko bodo ozdravljeni vsi ljudje, komarji ne bodo več mogli prenašati malarije.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE
MNOGE PTICE POBERE LAKOTA, KO JIH HUDA ZIMA ODREŽE OD VSAK DANJH VIROV HRANE.

BISTRIM VRANAM PA SNEG NE MORE DO ŽIVEGA POLETJA K NAJBOLJŠEMU ZALIVU...

...IN OB MOČAKO POČAKAJE NA TOPELUŠE CASE.

Prva letala so imela odprte pilotske kabine, ki niso zagotavljale pilotom prav nobene zaščite. Na to pa je bilo treba misliti, ko so vedno nova letala večala hitrost.

Prve zaščitne plošče so bile steklene, te so kmalu nadomestile plastične. Med drugo svetovno vojno so začeli izdelovati prozorne plošče, da bi jo pilot varovalne le pred vetrovi, temveč tudi pred sovražnimi krogli. Pomanjkljivost teh, večinoma iz petih steklenih plasti sestavljenih šip pa je bila v tem, da so postale krhke zaradi razlik med zunanjo in notranjo temperaturo. Potem so začeli uporabljati kot notranjo plast zaščitnega stekla polvinilski butiral, ki se mešča vzporedno z naraščanjem temperature, vendar vzdržijo največ sto stopinj Celzija. Za nova letala pripravljajo nek britansko podjetje »ames« plast silikonskega tipa — prozorna zaščita na pilotskih kabinah je iz vrste plasti z različnimi lastnostmi — ki bo lahko dišeča kljubovala celo temperaturi 150 stopinj, vendar pa ta zaščitna stekla ne bodo več tako prozorna, kot so dosedanja.

Neprijetna statistika
Britanski tisk je pred dnevi poročal o kaznih za pijanost. Lani je bilo največ glob in kazni v vrsti v minulih letih, in sicer skupno nad 68.000. V londonskem Cityju so sodišča kaznovala po 327 ljudi na sto tisoč prebivalcev.

NAS JUGOSLOVANSKI ZAVEZNIK
Tako se glasijo naslovi prvega poudarka, ki ga je newyorški »Daily Worker« poslal Nacionalnemu komiteju osvoboditve Jugoslavije.

»Jugoslavija ima zdaj začasno vlado, ki je zasnovana na zaupanju in razpoloženju ljudskih množic. Srbski demokrat dr. Ivan Ribar je predsednik novega komiteja, maršal Tito pa komandant oboroženih sil.

Ta dogodek na jugoslovanskih tleh pomeni krepitve partizanske osvobodilne fronte odpora, hkrati pa dokazuje svetu, da je to gibanje združilo pretežno večino jugoslovanskega ljudstva.

Celo dopisnik »New York Timesa« Sulzberger je moral priznati, da šteje vojska, ki jo vodi Tito, nad 250.000 borcev, pa tudi dopisnik »Timesa« je končno priznal, da ima Mihajlovič pod svojim poveljstvom samo 6000 četnikov, šest tisoč petokotnikov, ki so kot vabla za pokole med ljudstvom.

Osebnosti začasne vlade niso takšne kot tiste v emigrantski vojski. To so vladne osebnosti, ki stojijo v prvi bojni črti.

Senzacionalne novice o dogodkih v Jugoslaviji so iz stolpcev v tisku našle pot tudi v poslanskih klopi, predvsem v londonsko Spodnjo zbornico, kjer je bila 8. dec. 1943 tudi naslednja razprava, ki jo posredujejo v kratkem izveščku:

G. I. Thomas, poslanec Spodnje zbornice: »Ali je sklep jugoslovanskih parti-

zanov o ustanovitvi začasne vlade na osvobodjenem ozemlju Jugoslavije povzročil kakršne koli spremembe v odnosih med vlado njegovega veličanstva in jugoslovansko vlado v Kairu?»

Zunanji minister: »Zdaj še nimam več informacij, kot jih je objavil tisk o ustanovitvi vrhovnega zakonodajnega telesa in izvršnega nacionalnega komiteja osvoboditve s statusom začasne vlade pod vodstvom generala Tita, komandanta partizanskih sil. Prav tako še ne morem povedati, kakšni bodo odnosi med dvema telesoma, ki jih vodi kralj Petra, ki jo vlad njegovega veličanstva priznava kot zakonito jugoslovansko vlado in ki je zdaj v Kairu.«

Ali Angleži se podpirajo generala Mihajloviča, je odgovoril zunanji minister: »Podpiramo vse sile v Jugoslaviji, ki se upirajo Nemcem. Glede na sedanje stanje dajemo partizanskim silam mnogo večjo podporo kot tistim, ki jih vodi general Mihajlovič, in sicer iz preprostega razloga, ker je odpor partizanskih sil proti Nemcem mnogo večji.«

STALIŠČE VLADE ZSSR
Pričakovali so stališče sovjetske vlade, čeprav je bilo znano. Toda v pričakovanju odmeva pri zahodnih zvezdnikih je sovjetska vlada še nekaj dni kasneje (14. dec. 1943) objavila po sovjetskem informacijskem centru sporočilo o priznanju AVNOJ in NKOK:

»V zvezi z drugim zasedanjem AVNOJ, na katerem so sprejeli sklep o reorganizaciji Antifašističnega sveta v vrhovno zakonodajno telo in v začasno vlado, sporoča sovjetski informacijski biro ljudskega komitariata za zunanje zadeve:

Zasedanje je sprejelo federativna načela ureditve Jugoslavije.

Te dogodke v Jugoslaviji, ki so jih sprejeli s simpatijami v Veliki Britaniji in v ZDA, pojmujemo v ZSSR kot pozitivna dejstva, ki bodo pripomogli k nadaljnjemu uspešnemu boju jugoslovanskih narodov proti hitlerjevski Nemčiji.

Ti dogodki prav tako pričajo o velikih uspehih novih jugoslovanskih voditeljev pri združevanju vseh nacionalnih sil Jugoslavije... Z namenom, da bi dobila čim podrobnejše informacije o dogodkih v Jugoslaviji in o partizanskih organizacijah, je sovjetska vlada sklenila poslati v Jugoslavijo svojo vojaško misijo, kakor je to že storila britanska vlada.

Desetega decembra 1943 je list »New York Times« pod naslovom »ZDA bodo podpirale Tita v njegovem boju« objavil komentar, ki tako kole naznačuje stališče ZDA do najnovejših dogodkov v Jugoslaviji:

»Združene države bodo podpirale jugoslovanske partizane kakor tudi sile generala Mihajloviča, vsaj kolikor moremo razbrati iz današnje izjave zunanjega ministra Cordella Hulla.

BORO ČUŠKAR

34

Potem se je obrnil k meni in dejal: »Pripravite Novaka... Zvečer bomo izvedli rekonstrukcijo...«

»Zakaj pa naj bi me pripravili in zakaj je potrebna rekonstrukcija?« je vprašal Novak.

»O, če vi menite, da rekonstrukcija ni potrebna, potem je to nam tudi prav! V tem primeru pa morate spregovoriti tukaj. Zares spregovoriti, ne pa kot doslej, ko smo vam morali vsako malenkost posebej dokazati...«

»Nj treba... V redu... Kravata... Neumnosti... Prav imate...« je Novak govoril navidezno brez prave zveze, potem pa se je noro zasmejal in takoj umolknil. Cigareta ga je že pekla v prste, pa jo je še zmerom vlekel. Ponudil sem mu drugo, ki si jo je prižgal kar z ogorkom. Potegnil je še nekajkrat, nato pa se je pomiril. Videti je bil kot človek, ki je voljan nekaj povedati, pa ne ve, kje naj začne.

»Popolnoma vas lahko razumem,« je rekel Gera, »in nikar se ne trudite, da bi olepšali svoje odgovore. Dejstva so pred nami in če hočete, vam ni niti treba odgovarjati. To je vaša pravica, le da bi mi tako vaše zadrževanje imeli za oteževalno okoliščino. Če hočemo namreč komu pomagati, da bi skušal popraviti svoja dejanja, moramo biti prepričani, da je tudi njemu do tega...«

»Ničesar nočem opeševati. Verjemite, da je nisem namenzal ubiti. Vendar, tako se je zgodilo. Koga bom prepričal, da je bilo res tako! Kdo mi bi sploh verjel!«

»Ne bi tako trdil,« je rekel Gera. »Vse je odvisno od vas in od dejstev. Ako se bo vaše izpoved utjemala z našimi podatki o vsem tem, potem ne vidim razloga, zakaj vam ne bi verjeli...«

»Ali vam lahko povem, kako se je zgodilo?« je Novak vprašal nato popolnoma mirno, kakor da je pripravil kramljati o tem, zakaj kadi določeno vrsto cigaret in ne drugih.

»Samo eno vprašanje, preden začnete: Zakaj sta se sprla? Kako je prišlo do tega?«

»Hotela je, naj se z njo poročim! Rekla je, da sem ji to dolžan, ker sem ji obljubil poroko...«

»Ah, če je tako, potem nam vaša varianta zgodbe ni potrebna,« je rekel Gera. »Tokrat s kolegom nisva sentimentalno razpoložena...« Potem se je obrnil k meni in dejal: »Daj, prečitaj mu nekaj stavkov iz njenega pisma sestri!«

Medtem ko sem po mapi iskal list, na katerem je bilo pretipkano pismo, ki ga je pokojna baletka pisala svoji sestri, je Novak zahteval še eno cigareto. Z Gero sva tokrat to hote preslišala. Ko sem našel, kar sem iskal, sem prebral naslednje:

»Ko bi samo vedela, kako mi je tvoja pomoč potrebna! Zabredla sem v umazano. Vse moje navidežno lepo življenje drago plačujem že nekaj mesecev. Nikoli me ni imel rad. Podtika me drugim moškim, da bi iz njih izvedela razne reči, ki koristijo njegovim ciljem. Ko bi le vedela, kako ga sovražim! Nestrno Te pričakujem. Samo ti mi lahko pomagaš...«

»No, kaj pravite na to, Novak? Ali še zmerom občujete pri prejšnji izjavi, da se je hotela z vami poročiti,« je vprašal Gera.

»Ne! Vendar gre za neko podobno reč s tega področja — ljubezni in sovraštva. Hotela me je pustiti. Zaljubila se je v nekoga drugega,« je rekel Novak, vendar že s takim glasom, kot bi bil sam popolnoma prepričan, da mu ne bo nihče več verjel.

»Imam še eno izjavo,« sem povzel besedo, »pa vam bom, ker smo že pri tej stvari, prebral tudi to...«

»Poiskal sem izjavo, sestre pokojne baletke in jo začel brati:«

»Gljivica, nisem dobro poznala. Moja sestra je bila zelo nesrečna zaradi nje. Obliubljal ji je zelo veliko, jo prisilil, da zapusti gledališče, ki ga je ljubila in se mu vsa posvetila, potem pa je njen položaj do konca izkoristil. Nagovoril jo je, da se je naučila radiotelegrafije. Dvakrat jo je peljal z avtomobilom iz mesta, ji zavezal oči in jo potem peljal v neko zgradbo, kjer so bila vsa okna pokrita z debelimi zavesami. Tam je potem moja sestra morala oddajati šifrirana poročila. Po opravljenem delu...«

»Ah, pustite to! To so laži! Izmišljotine!«

»Cigave pa?« Naše ali njene?«

»Njene! Kakšno korist pa bi vi sicer imeli od tega?«

»Kakšne pa ona?«

»Ostala je brez sestre, pa se nemana hoče maščevati.«

»Mogoče...« sem rekel.

Spet se je oglašil Gera: »Dajte, Novak, povrtno se malce k vaši strasti do gledališča. Kot ljubitelj te umetnosti ste stalno zahajali v gledališča. Zakaj pa niste nikoli obiskovali premier?«

Ob članku z naslovom »Tito zavzema mesta na jadranski obali« je »New York Times« 11. nov. 1943 prvič objavil tudi sliko maršala Tita.

»Jugoslovanski partizani so prodrl na jadransko obalo in zavzeli Biograd, mesto 20 milj jugozahodno od Zadra,« je rečeno v članku med drugim, »vendar Nemci govorijo o povečani nacistični letalski ofenzivi proti silam maršala Josipa Broza Tita. Te novice so zbudile določeno zaskrbljenost med tujakimi jugslovanskimi opazovalci... Znano je, da imajo Jugoslovanci 30 ali morda 40 letal različnih tipov, vendar jih težko uporabljajo, ker jim primanjkuje pilotov.«

20. Na kroganju sredi vasi je zavihrala rdeča zastava z belim krstom in črnim ključastim križem v sredi. Bila je nemška zastava. Otroci smo jo gledali z zanimanjem. Menili smo, da je bila naša jugoslovanska trobojica veliko lepša. Nemško zastavo je dal obeniti gostilničar Juhant. Mimo grube je prišla naša učiteljica. Ustavila se je in rekla: »Vojake je res konec, ljudje, toda izgubili smo svobodo!« Nekateri so se ji posmejevali, Juhant pa jo je na ves glas zmerjal s srbsko ušviko, čeprav je bila slovenka. Učiteljica se je zapeljala in brez besede odšla. Juhant je vpil za njo, da bo kmalu dobila plačilo.

21. Nemške vojske sem videl prvokrat, ko so se pripeljali s težkimi motorji skozi vas. Na glavah so imeli čelade in čez prsi obsežne brozestrelke. Po tistem smo jih videli večkrat. Nikogar niso ubili in po nikomur niso vžigali s tanki. Ne vem, koliko časa je minilo do takrat, ko so prišli po učitelja. Odrasli so gledali izraženih zaves, kako jo ženejo. Otroci smo pohiteli na cesto. »Vrnila se bom, otroci moji,« nam je rekla učiteljica. Obliubo je izpolnila po štirih letih. Juhant pa je vplil sredi ceste, koga bodo Nemci še izsilili. Ljudje so preplašeni na črni val pljuvali: »Svinja! Iz našega denarja si je postavil graščino!«

Za dobro voljo

»Boš tiho! Mar bi lajal sinoči, ko so nam tilmolci izpraznili skoraj vse omare!«

Samopostrežba pred zobno ambulanto.

Križanka

VODORAVNO: 1. sodobni nemški pisatelj (-99-15-), 6. odličen francoski impresionistični slikar (Auguste), 7. višedobna bresnasta pločca, s katero v radiu označuje točen čas, 8. kazalni zalmek, 9. vozilo za prevoz potnikov, 11. latinski pogojni veznik, 12. ime bogorajske pevke Novaković, 13. mlada rastlina, podtaknjene, 15. popolno zadovoljstvo.

NAVPIČNO: 1. pokrajina v jugovzhodni Angliji, 2. sodobni slovenski pisatelj (Anton), 3. grška cirka, 4. vedro iz bronaste dobe (zlasti znamenito najdeno v Vačah), 5. zakoličena smer za novo prometno žito, 6. prebivalec za katonega kraja, 7. nemški matematik in fizik, po katerem se imenuje enota magnetnega polja, 10. skrajšana naziv za čudovit zaliv na južnem Jadrani, 14. glasbená nota.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. teska, 6. uganka, 8. S. O. S., 9. srk, 11. kis, 12. Aka, 13. Asa, 14. kap, 15. trloda, 17. drvar.

ZGODOB JOZETA GRADISKA

Zmaj v dolini

RIŠE DRAGO STRMEC

19. Lanišek se nikakor ni mogel unesti. »Bomo že videli konec,« je govoril venomer, »kakajite, da pridejo Nemci!« Nato je zmerjal našega kralja s smrkavcem. To mi ni bilo všeč in sem Lanišku to tudi povedal. »Gospoda je pobrala zlato in odletela,« je rekel Lanišek. »Mar so ji ljudje?« Potem je robnel čez Nemce. Ti so prišli čez nekaj dni v mesto. Ljudje so drli s koleci tja, da bi jih videli. Vsi so govorili, kako lepe uniforme imajo nemški vojaki. Posebno poličisti so videti čedni. Prijazni so do ljudi in slepo ubogajo ostro komando. Napeto sem poslušal. Tankov, ki bi vozili po ljudih, ni nihče omenil.

20. Na kroganju sredi vasi je zavihrala rdeča zastava z belim krstom in črnim ključastim križem v sredi. Bila je nemška zastava. Otroci smo jo gledali z zanimanjem. Menili smo, da je bila naša jugoslovanska trobojica veliko lepša. Nemško zastavo je dal obeniti gostilničar Juhant. Mimo grube je prišla naša učiteljica. Ustavila se je in rekla: »Vojake je res konec, ljudje, toda izgubili smo svobodo!« Nekateri so se ji posmejevali, Juhant pa jo je na ves glas zmerjal s srbsko ušviko, čeprav je bila slovenka. Učiteljica se je zapeljala in brez besede odšla. Juhant je vpil za njo, da bo kmalu dobila plačilo.

21. Nemške vojske sem videl prvokrat, ko so se pripeljali s težkimi motorji skozi vas. Na glavah so imeli čelade in čez prsi obsežne brozestrelke. Po tistem smo jih videli večkrat. Nikogar niso ubili in po nikomur niso vžigali s tanki. Ne vem, koliko časa je minilo do takrat, ko so prišli po učitelja. Odrasli so gledali izraženih zaves, kako jo ženejo. Otroci smo pohiteli na cesto. »Vrnila se bom, otroci moji,« nam je rekla učiteljica. Obliubo je izpolnila po štirih letih. Juhant pa je vplil sredi ceste, koga bodo Nemci še izsilili. Ljudje so preplašeni na črni val pljuvali: »Svinja! Iz našega denarja si je postavil graščino!«

Ogorčenje svetovne javnosti se ne more poleči

njarijo ne samo o revanši, ampak tudi o masčevanju nad protifašističnimi borci. »Pravda« poudarja, da so Lazo Vračarića, ki je sodeloval v narodnosvobodilnem boju, aretirali 16 let po vojni, z obtožbo, da je sodeloval v partizanski borbi proti hitlerjevskemu Wehrmachtu. List na koncu pravi, da je aretacija Vračarića zelo značilna.

Današnji londonski »Times«, ki običajno izraža stališče Foreign Office, obsoja ravnanje zahodnonemških oblasti in zahteva od bonnske vlade, naj se opraviči, ter pripominja, naj se zahodni Nemci ne čudijo, če bo ta primer veljal za čezbo, da se Zahodna Nemčija v resnici ni spremenila.

Tudi ostali britanski listi pišejo v takem tonu. Poljski listi označujejo primer z Vračarićem kot »alarmni signal, ki opozarja na nevarnost, da se bo v prihodnosti v Evropi spet pojavila fašistična tiranija.«

ja na neverjetne odnose, kakršni vladajo v Zvezni republiki Nemčiji. List izražajo prepričanje, da z izpustitvijo Vračarića stvar še ni končana.

Podobno pišejo tudi drugi vzhodnoevropski listi. Današnji avstrijski tisk obširno poroča o zahodnonemški provokaciji. Vlada list »Wiener Zeitung«, izvenstrankarska »Die Presse« in glasilo KP Avstrije »Volksstimme« so objavili tudi širše odlomke iz jugoslovanske noč udeleženkam protihitlerjevske koalicije.

Javnost DR Nemčije je ostro reagirala na protijugoslovansko provokacijo zahodnonemških oblasti. Vzhodnonemški komentariji poudarjajo, da je aretacija Vračarića vzbudila ogorčenje po vsem svetu in da je skrajni čas, začeti boj za likvidacijo nacizma, militarizma in revanšizma v Zahodni Nemčiji.

Založbe naj upoštevajo

pri izdajanju poljudnoznanstvene literature potrebe izobraževanja raznih poklicev

BEOGRAD, 8. nov. (Tanjug). Na razširjenem sestanku komisije za popularizacijo znanosti in tehnike, ki deluje v okviru kulturno prosvetnega sveta Jugoslavije, so danes ugotovili, da postopoma narasča število publikacij in na klad del poljudnoznanstvene in strokovne popularne literature. Na obseg in vsebino del, ki v glavnem ne izhajajo sistematično in ne upoštevajo potreb izobraževanja raznih poklicev in starosti ljudi, pa pride v skupni založniški dejavnosti le neznamenit odstotek.

Na posvetovanju so predlagali, naj bi založniška podjetja sestavila študijske skupine, ki bi skrbno spremljale zahteve potrošnikov. Treba bi bilo tudi povežati napore izobraževalnih ustanov in založnikov, da bi se izognili dupliranju nekaterih poljudnoznanstvenih knjig. Na posvetovanju so izrazili tudi mnenje, da bi bil koristen tudi dogovor raznih avtorjev, ki pišejo dela s tega področja, da bi izmenjali izkušnje glede vsebine in pedagoških vrednosti teh del.

Več udeležencev v današnji razpravi je ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

Tudi finančna stran je bila danes predmet razprave in ugotovilo, da v Jugoslaviji zadnja leta izdajamo čedalje manj raznih poljudnoznanstvenih publikacij za ljudi z nižjo izobrazbo. Ugotovili so celo, da nimamo še nobenega bukvarja za odrasle, čeprav imamo v naši državi kakih 25 odstotkov nepismenih, med temi tudi odrasle ljudi. Manjka nam tudi priročnih knjižnic, namenjenih raznim strokam, ki bi koristile na pol kvalificiranim in kvalificiranim delavcem ter kmetovalcem, da bi se laže in hitreje usposabljali za vsakodnevno delo. Izdajamo sicer precej priročnih knjig za priprave na strokovne izpite in po takšni literaturi rade in po takšni literaturi ljudje radi segajo, toda vse potrebe niso zadovoljene.

DELO

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA ZVEZE GOSTINSKIH ZBORNIC JUGOSLAVIJE

Pavšal ovira napredek gostinstva

BEOGRAD, 8. nov. (Tanjug). Razprava o pavšalnem obračunu v gostinstvu je dala petat današnji seji upravnega odbora Zveze gostinskih zbornic Jugoslavije.

Čeprav je bilo pristaje pavalša težko prepričati o družbenoekonomski prednosti rednega obračuna, je na koncu venčar prevladalo mnenje, da bo polemika okrog tega takoj splahnela, ko bodo družbene obveznosti do skupnosti in komunne določene tako, da bodo omogočale krepitve materialne osnove in razširjeno reprodukcijo v gostinstvu. Učevalci te razprave, v kateri so poudarili, da bodo

stili do paradoksa, da bi imele gospodarske organizacije, ki so poslovale bolj in bolj gospodarno, večje obveznosti do skupnosti.

Ker se ne določi v začetku, marveč sredi ali ob koncu leta, pavšal krši načelo delitve po delu in otežuje neposredno sodelovanje delovnega kolektiva v delitvi. Če go obveznost, je vnapreje znana, v nekaterih komunalnih občinah poousti za zanimanje in skrb za poslovne uspehe gostinskih organizacij za pavšalni obračun, dostikrat pa tudi družbeno kontrolo nad evdencno njegovega prometa.

Na seji so predlagali več olajšav, ki naj bi pripadle k zboljšanju sednjega položaja gostinstva.

Še dva specialna sejma

Novi Sad, 8. nov. (Tanjug). — Razen mednarodnega sejma kmetijstva, ki ga prireda vsako leto, bodo imeli prihodnje leto v Novem Sadu še dve sejemski prireditvi — gozdarstva, lovstva in ribištva ter sadjarstva in vinarstva. Ta dva sejma naj omogočita gospodarskim organizacijam se tesneje in še bolj neposredno sodelovanje z domačimi in tujimi kupci, nakup sodobne opreme in reprodukcijskih potrebščin ter izmenjavo izkušenj za povečanje proizvodnje.

Kmalu inštitut za motorje in motorna vozila

Maribor, 8. nov. Delavski svet Tovarne avtomobilov Maribor je sprejel danes na svojem štirinajstem rednem zasedanju sklep o ustanovitvi inštituta za motorje in motorna vozila pri TAM.

Človeške izgube v Južnem Vietnamu

Sajgon, 8. nov. (Reuter). Din Diemova vojska v Južnem Vietnamu je danes objavila, da so se v šestih mesecih poila s silami Vietkongsa njene izgube do dvajset milijonov ljudi. V sporočilu je rečeno, da je bilo prejšnji mesec ubitih in ranjenih 1259 vladnih vojakov, maja letos pa je znašalo to število 610 vojakov. Južno-vietnamska vojska tudi trdi, da je Vietkong prejšnji mesec izgubil 1500 vojakov, pred šestimi meseci pa 1215.

Partizan: Soški, Jusuf, Sombolac, Radović, Milutinović, Vasojević, Čebina, Kovačević, Vlačić, Galić, Mihajlović.

V prvem delu igre so napadali obeh moštev zamudili več idealnih priložnosti za doseg golja. Edini gol v prvem polčasu je dosegel v 35. minuti Nicole, tri minute pred zaključkom prvega polčasa pa je Partizanov napadalec Galić zastreljal enajstmetrovko.

V drugem polčasu so domači nogometaši zastavili vse sile, da bi rezultat izenačili, vendar jim to ni uspelo, saj so napadali samo s štirimi napadalc. Tik pred zaključkom drugega polčasa je bil Jusufović je pozeje samo streljal na levo krilo. To so izkoristili Milanović, za katere je v 75. minuti igre dosegel drugi gol. Rosi. Nekaj minut pred koncem igre je rezultat znižal Vasojević.

Po tem голу pa se je na igrišču pripetel neljub dogodek. Nekaj igralcev Juventusa in Partizana se je začelo prepečati, nakar so na igrišče vdrli še gledalci. Srečo je posredovanjem varnostnih organov so se vročevrnce naposled umirili.

Kolesarji za Egipt

BEOGRAD, 8. nov. Na kolesarski dirki po Evropi, ki jo od 10. do 23. decembra, bodo jugoslovanske kolesarske zastopale Lovčević, Zirovnik, Sebenik, Vlačić in Baljo. Proga za letošnje dirko je dolga 1700 km in razdeljena na 13 etap. Start dirke bo v Luzovici, cilj pa v Kairo, dirkači bodo imeli med dirko dva počitka.

KANDIDATINJE V VRNJACKI BANJI Lazarevičeva

Še drugič prekinila

Vrnjačka Banja, 8. nov. — Na turnirju kandidatkinj v večerji odigrali partije VIII. kola, in sicer takole:

Lane—Gavrandašević, Lazarević—Zatulovskaja, Karakas—Volpert 0:1, Hundstern—Hemscker 0:1, Rinder—Kornakowska, Nedeljković—de Silance 1:0, Polihronide—Gresser remi.

NI FAZIL NA SMERNI KAZALEC

Ljubljana, 8. nov. — Sinodi ob 21.35 sta na seji I. reda v Crnučah tretja osebni avtomobil, ki ga je upravljal voznik Pavle Volkar in tovarnjak, ki ga je upravljal voznik Ante Jurčić. Tovornjak je pravilno zaviral v levo, voznik osebne avtomobile pa ni opazil smernega kazalca in se s svojim vozilom zalezel v tovarnjak. Na avtomobilu je za okrog 100.000 din škoda.

TRČENJE NA KRIZISOV

Ljubljana, 8. nov. — Včeraj ob 16.15 je po Gosposvetskimi cestami, čez križišče pri Delavskem domu, prišlo osebni avtomobil voznika Eda Rasbergerja. Nasproti je prišel osebni avto voznika Gojka Vučkovića in hotel pred

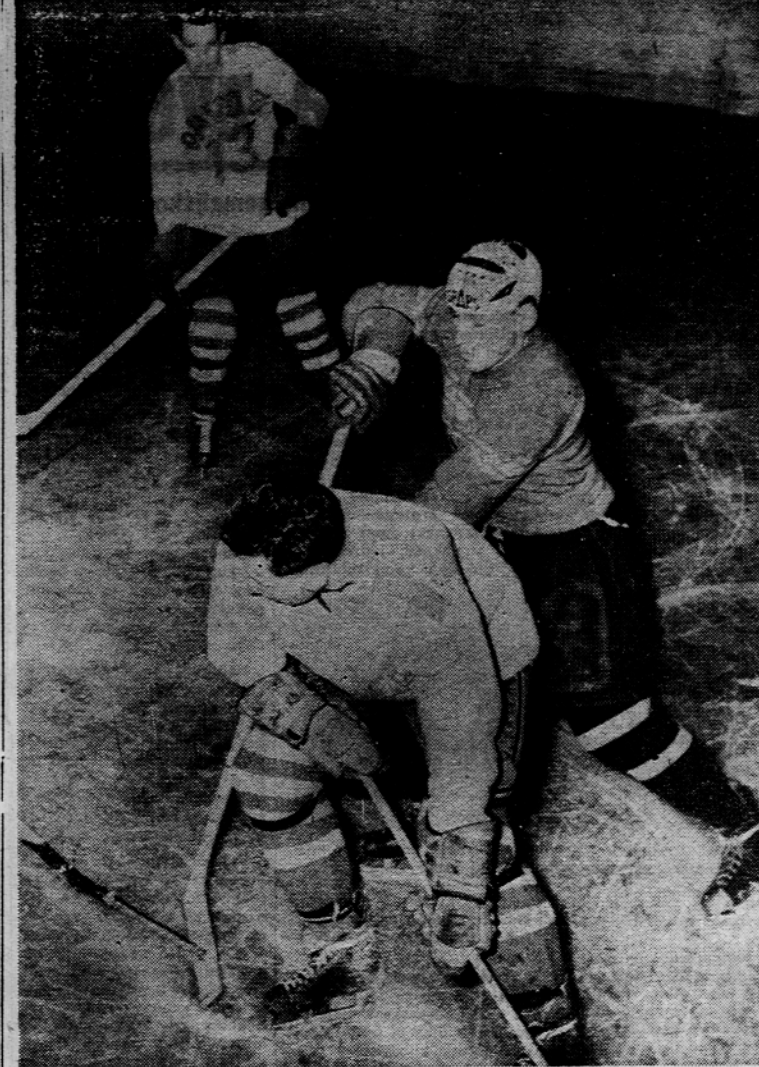
Rasbergerjev vozilom zaviti na Prešernovo cesto. Prišlo je do trčenja, materijalna škoda na vozilih je ocenjena na približno 250.000 dinarjev.

SMRTNA NESREČA PRI IZOLI

Koper, 8. nov. — Včeraj ob 23.35 se je pri izlozi prihradna da prometa nesreča, v kateri je izgubil življenje 33-letni Zvonimir Pozar iz Pirana, hudo pa je 1. »Kosovodav Franc Zlatovc in 32-letni prepečjal v izloko bojnišnica. — Zlavoec in Pozar sta na zavrnem delu ceste pri izlozi zavozila s osebnim avtomobilom pod naplo. Vzroka nesreče še niso ugotovili.

Poldrugeto leto zapora za hudo telesno poškodbo

Ljubljana, 8. nov. Danes je bila pred okrožnim sodiščem v Ljubljani obravnava zoper Rada Kvedra, obtoženega poskusa uboja Rudija Ocvirka, ki ga je 11. junija letos na Cesti dveh cesarjev v Ljubljani z dvema streloma hudo poškodoval in mu povzročil hudo okvaro sluhal. Javni tožilec je prekršil kaznivno dejanje poskusa uboja v hudo telesno poškodbo. Obtoženi Kveder je bil obsojen na 1 leto in šest mesecev strogega zapora.

Predsedničjim je bila na Jesenicah odprta hokejska tekma med moštvi Davosa iz Švice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivi igri do 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

NOGOMETNA TEKMA ZA POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Juventus - Partizan 2:1

BEOGRAD, 8. nov. — V prvi tekmi osmink finala tekmovalstva za pokal evropskih prvakov sta se danes pred okoli 26.000 gledalcev pomerili enajstotirni Juventus iz Milana in domačega Partizana. Po zanimivi igri so zmagali Italijani 2:1 (1:0). Sodič je Švicar Schicker.

Juventus: Anzolin, Gasperi, Garzena, Emoli, Barzelino, Leoncin, Stacchini, Rossa, Nicole, Sivori, Rossano.

Partizan: Soški, Jusuf, Sombolac, Radović, Milutinović, Vasojević, Čebina, Kovačević, Vlačić, Galić, Mihajlović.

V prvem delu igre so napadali obeh moštev zamudili več idealnih priložnosti za doseg golja. Edini gol v prvem polčasu je dosegel v 35. minuti Nicole, tri minute pred zaključkom prvega polčasa pa je Partizanov napadalec Galić zastreljal enajstmetrovko.

V drugem polčasu so domači nogometaši zastavili vse sile, da bi rezultat izenačili, vendar jim to ni uspelo, saj so napadali samo s štirimi napadalc. Tik pred zaključkom drugega polčasa je bil Jusufović je pozeje samo streljal na levo krilo. To so izkoristili Milanović, za katere je v 75. minuti igre dosegel drugi gol. Rosi. Nekaj minut pred koncem igre je rezultat znižal Vasojević.

Po tem голу pa se je na igrišču pripetel neljub dogodek. Nekaj igralcev Juventusa in Partizana se je začelo prepečati, nakar so na igrišče vdrli še gledalci. Srečo je posredovanjem varnostnih organov so se vročevrnce naposled umirili.

Kolesarji za Egipt

BEOGRAD, 8. nov. Na kolesarski dirki po Evropi, ki jo od 10. do 23. decembra, bodo jugoslovanske kolesarske zastopale Lovčević, Zirovnik, Sebenik, Vlačić in Baljo. Proga za letošnje dirko je dolga 1700 km in razdeljena na 13 etap. Start dirke bo v Luzovici, cilj pa v Kairo, dirkači bodo imeli med dirko dva počitka.

KANDIDATINJE V VRNJACKI BANJI Lazarevičeva

Še drugič prekinila

Vrnjačka Banja, 8. nov. — Na turnirju kandidatkinj v večerji odigrali partije VIII. kola, in sicer takole:

Lane—Gavrandašević, Lazarević—Zatulovskaja, Karakas—Volpert 0:1, Hundstern—Hemscker 0:1, Rinder—Kornakowska, Nedeljković—de Silance 1:0, Polihronide—Gresser remi.

NI FAZIL NA SMERNI KAZALEC

Ljubljana, 8. nov. — Sinodi ob 21.35 sta na seji I. reda v Crnučah tretja osebni avtomobil, ki ga je upravljal voznik Pavle Volkar in tovarnjak, ki ga je upravljal voznik Ante Jurčić. Tovornjak je pravilno zaviral v levo, voznik osebne avtomobile pa ni opazil smernega kazalca in se s svojim vozilom zalezel v tovarnjak. Na avtomobilu je za okrog 100.000 din škoda.

TRČENJE NA KRIZISOV

Ljubljana, 8. nov. — Včeraj ob 16.15 je po Gosposvetskimi cestami, čez križišče pri Delavskem domu, prišlo osebni avtomobil voznika Eda Rasbergerja. Nasproti je prišel osebni avto voznika Gojka Vučkovića in hotel pred

Rasbergerjev vozilom zaviti na Prešernovo cesto. Prišlo je do trčenja, materijalna škoda na vozilih je ocenjena na približno 250.000 dinarjev.

SMRTNA NESREČA PRI IZOLI

Koper, 8. nov. — Včeraj ob 23.35 se je pri izlozi prihradna da prometa nesreča, v kateri je izgubil življenje 33-letni Zvonimir Pozar iz Pirana, hudo pa je 1. »Kosovodav Franc Zlatovc in 32-letni prepečjal v izloko bojnišnica. — Zlavoec in Pozar sta na zavrnem delu ceste pri izlozi zavozila s osebnim avtomobilom pod naplo. Vzroka nesreče še niso ugotovili.

Poldrugeto leto zapora za hudo telesno poškodbo

Ljubljana, 8. nov. Danes je bila pred okrožnim sodiščem v Ljubljani obravnava zoper Rada Kvedra, obtoženega poskusa uboja Rudija Ocvirka, ki ga je 11. junija letos na Cesti dveh cesarjev v Ljubljani z dvema streloma hudo poškodoval in mu povzročil hudo okvaro sluhal. Javni tožilec je prekršil kaznivno dejanje poskusa uboja v hudo telesno poškodbo. Obtoženi Kveder je bil obsojen na 1 leto in šest mesecev strogega zapora.

NOGOMETNA TEKMA ZA POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Juventus - Partizan 2:1

BEOGRAD, 8. nov. — V prvi tekmi osmink finala tekmovalstva za pokal evropskih prvakov sta se danes pred okoli 26.000 gledalcev pomerili enajstotirni Juventus iz Milana in domačega Partizana. Po zanimivi igri so zmagali Italijani 2:1 (1:0). Sodič je Švicar Schicker.

Juventus: Anzolin, Gasperi, Garzena, Emoli, Barzelino, Leoncin, Stacchini, Rossa, Nicole, Sivori, Rossano.

Partizan: Soški, Jusuf, Sombolac, Radović, Milutinović, Vasojević, Čebina, Kovačević, Vlačić, Galić, Mihajlović.

V prvem delu igre so napadali obeh moštev zamudili več idealnih priložnosti za doseg golja. Edini gol v prvem polčasu je dosegel v 35. minuti Nicole, tri minute pred zaključkom prvega polčasa pa je Partizanov napadalec Galić zastreljal enajstmetrovko.

V drugem polčasu so domači nogometaši zastavili vse sile, da bi rezultat izenačili, vendar jim to ni uspelo, saj so napadali samo s štirimi napadalc. Tik pred zaključkom drugega polčasa je bil Jusufović je pozeje samo streljal na levo krilo. To so izkoristili Milanović, za katere je v 75. minuti igre dosegel drugi gol. Rosi. Nekaj minut pred koncem igre je rezultat znižal Vasojević.

Po tem голу pa se je na igrišču pripetel neljub dogodek. Nekaj igralcev Juventusa in Partizana se je začelo prepečati, nakar so na igrišče vdrli še gledalci. Srečo je posredovanjem varnostnih organov so se vročevrnce naposled umirili.

Kolesarji za Egipt

BEOGRAD, 8. nov. Na kolesarski dirki po Evropi

Ogorčenje sve-
tovne javnosti
se ne more
poleći

borbi proti hitlerjevskemu
Wehrmachtu.
Današnji londonski "Ti-
mes", ki običajno izraža
stalistične Foreign Office,
obsoja ravnanje zahodno-
nemskih oblasti in zahteva
od bonnske vlade, naj se
opraviči in uvede javno
preiskavo.

Opomin in
opozorilo

Agenti so sredi noči vdrl
v sobo, naperili pištole in
zahtevali, da s tovarškim
dnevnikom roki že v poste-
lji. Medtem ko so oni brez
vsakršnje pojasnila pre-
metali osebo prtljaji in
hotelsko sobo, nato pa me
spet brez pojasnila odve-
kli s seboj.

Na vsa zasljanja so v
naslednjih dneh vodili Vra-
čarića z listami na rokah.
To je sicer v Zahodni Nem-
čiji morda običajen ukrep
za "zagotovitev varnosti",
kot je mogoče v Zahodni
Nemčiji prav tako običaj-
en postopek ugotavljanja
identitete, kakršnega so po-
devali proti Vračariću. Re-
či pa moram, da je dejal
Vračarić, vda so taki po-
stopki, kot sem jih doživel,
zelo žaljivi in ponižujoči
za vsakogar, kaj šele za
borca, ki se je boril proti
fašizmu. Vračariću so na-
mrež nekajkrat vzeli
prste odite, pa odite se
roke, fotografirali so ga
z vseh strani, ugotavljali
pravilnost dokumentov, pri-
merjali njegov rokopiis itd.
Vse to pa je bilo nedo-
pustno, saj Vračariću sploh
niso povedali, zakaj taki
postopki, kaj šele, da bi
mu svoja dejanja uteme-
ljili z zapornim poveljem
ali neko konkretno obtož-
bo.

"Tega ni storil niti pre-
iskovalni sodnik na prvem
zaslišanju," je dejal Vra-
čarić. Preiskovalni sodnik
bi bil vsaj dolžan sporo-
čiti, zakaj so tako ravnali,
to pa je storil le delno
in s posameznimi vpraša-
nji. Iz teh sem povzel, da
bi radi postavili napad na
nemške vojake, v katerem
sem sodeloval v Zagrebu
30. 10. 1941. na kriminalno
osnovi in ga označil kot
umor. Pri tem so se skli-
cevali na nalog javnega to-
žila iz Konstanz, s kate-
rim pa sem govoril šele po
nekaj dneh. Ponavljam: to
je bil razgovor — ne pa
zaslihanje, zakaj v 10, 15 mi-
nutah so bili ugotovljeni
materialni elementi, pozne-
je pa sva polemizirala o
tem, ali je bilo narodno-
osvobodilno gibanje voj-
skovanje ali ne. Javni to-
žilec je namreč vztrajno
poskušal, da bi partizan-
stvo prikazal kot bandi-
tizam.

Vračarić je zatem še en-
krat povedal, kot že toli-
kokrat v teh dneh, ko je
sredi pozornosti svetovne
javnosti, kako so pred-
režji postali spet kratki.
"Javni tožilec Gulden me
je izpustil pod pogojem, da
pridem naslednjega dne
spet na zaslihanje. Name-
sto tega sem naslednji dan
zahteval, naj mi javni to-
žilec vrne postni list, če pa
kaj želi, naj me obišče v
hotelu. Rečeno mi je bilo,
da bo prišel čez pol ure.
No, prišel je čez ur in
pol, vendar v osebi svoje-
ga namestnika Eberta. Le-

ta je vrnil dokumente, pri
tem pa, čeprav pokleni
pravnik, učinkoval precej
revno — saj je na vsako
vprašanje odgovarjal z ne-
vemo. (Nek ogorčen za-
hodnonemški novinar ga je
zato vprašal, če ve, koliko
je ura — naka je Ebert
odgovoril tudi na to vpra-
šanje, da ne ve).

Razplet je znan. Danes
popoldne so v navzočnosti
jugoslovanskega general-
nega konzula v Münchenu
zažgali vse dokumente o
zaslišanju. Del zahodno-
nemškega tiska poskuša
stvar imenovati "nesrečni
primer, birokratska napa-
ka itd.". Podobno bonnska
vlada.

"Nihače pa se ni opravi-
lil," je dejal Vračarić. "Od-
vetniki bodo redno zahte-
vali odškodnino za podje-
te Mega in zame osebo, ve-
dar se ni nihče niti z
besedo opravičil."

S.S.

Založbe naj upoštevajo

pri izdajanju poljudnoznanstvene literature potrebe izobraževanja
raznih poklicev

BEOGRAD, 8. nov. (Tanjug). Na razširjenem sestanku ko-
misije za popularizacijo znanosti in tehnike, ki deluje v
okviru kulturno prosvetnega sveta Jugoslavije, so danes
ugovorili, da postopoma narašča število publikacij in na-
klada del poljudnoznanstvene in strokovne popularne li-
terature. Na obseg in vsebino del, ki v glavnem ne izhajajo
sistematično in ne upoštevajo potreb izobraževanja raznih
poklicev in starosti ljudi, pa pride v skupni založniški
dejavnosti le neznan odstotek.

Na posvetovanju so pred-
lagali, naj bi založniška
podjetja sestavila študijske
skupine, ki bi skrbno
spremljale zahteve potroš-
nikov. Treba bi bilo tudi
povezati napore izobraže-
nih ustanov in založnikov,

da bi se izognili dupliranju
nekaterih poljudnoznan-
stvenih knjig. Na posveto-
vanju so izrazili tudi mne-
nje, da bi bil koristen tudi
dogovor raznih avtorjev, ki
pišejo dela s tega področja,
da bi izmenjali izkušnje
glede vsebine in pedagoških
vrednosti teh del.

Ameriški atomisti
v Beogradu

Beograd, 8. nov. (Tanjug). Nocoj so v Beogradu do-
potovali član komisije za at-
omsko energijo ZDA dr. Ha-
worth, svetovalec v tej komi-
siji O'Donnell in Ballagut.
Med bivanjem v naši državi
se bodo s predstavniki
Zvezne komisije za jedrsko
energijo razgovarjali o po-
gledih sodelovanja med
našo državo in ZDA v upo-
rabi jedrske energije v
mirnodobne namene.

De Gaulle: Pogajanja
se lahko takoj začne

Ajaccio (Korziška), 8. nov. (AFP-Reuters). Francoski
predsednik de Gaulle je da-
nes ponovno potrdil, da se
lahko takoj začne pogaja-
nja med Francijo in zaso-
no alžirsko vlado o samo-
odločbi Alžirije. Rekel je,
da je "večina alžirskega
ljudstva" z alžirskim osvo-
bodilnim gibanjem.

Lahko se takoj pogaja-
mo, je rekel de Gaulle in
pripomnil, da Francija ne
postavlja nobenih pogojev
za pogajanja o samoodločbi.

Interpelacije v itali-
janski skupščini

Rim, 8. nov. (Tanjug). V
italijanski skupščini se je
zadnja današnja razprava o in-
terpelacijah poslancev. Sku-
paj je bilo predloženih 18
interpelacij in vprašanj o
zunanji politiki italijanske
vlade. V teku današnjega
dne so govorili predstave-
lji posameznih interpelacij,
medtem ko bo zunanji mi-
nister Segni v imenu vlade
odgovarjal nanje jutri.

Več udeležencev v današ-
nji razpravi je ugotovilo,
da v Jugoslaviji zadnja le-
ta izdajamo čedalje manj
raznih poljudnoznanstvenih
publikacij za ljudi z nižjo
izobrazbo. Ugotovili so ce-
lo, da nimamo še nobenega
bukvarja za odrasle, čeprav
imamo v odstotkih nepismenih,
med temi tudi odrasle ljudi.
Manjka nam tudi priložnosti
knjižnic, namenjenih raz-
nim strokam, ki bi koristile
na pol kvalificiranim in
kvalificiranim delavcem ter
kmetovalcem, da bi se laže
in hitreje usposabljali za
vsakdanje delo. Izdajamo
sicer precej priročnikov za
priprave na strokovne izpi-
te in po takšni literaturi ra-
te in po takšni literaturi
ljudje radi segajo, toda vse
potrebe niso zadovoljene.
Tudi finančna stran je

bila danes predmet razpra-
ve in udeleženci posveto-
vanja so se postavili na sta-
lišče, da bi morala družba
prek raznih skladov spo-
dobiti izdajanje del, ki so
nam trenutno najbolj po-
trebna. V razpravi so tudi
poudarili, da cena knjige ni
vedno glavni faktor, ki
vpliva na njeno prodajo.

Wagner ponovno
izvoljen za župana

New York, 8. nov. (Tan-
jug). Demokratiški kandidat
Robert Wagner je bil več-
krat tretji izvoljen za new-
yorkškega župana. Wagnerja
je podpiral predsednik
Kennedy, ki se je mudil v
New Yorku, da bi mu po-
magal v volilni kampanji.

Človeške izgube
v Južnem Vietnamu

Sajgon, 8. nov. (Reuters).
Din Diemova vojska v
Južnem Vietnamu je da-
nes objavila, da so se v še-
stih mesecih boja s silami
Vietkonga njene izgube po-
dvojile. V sporočilu je re-
čeno, da je bilo prejšnji
mesec ubitih in ranjenih
1259 vojniških vojakov, maja
letos pa je znašalo to šte-
vilo 610 vojakov. Južno-
vietnamska vojska tudi tr-
di, da je Vietkong prejšnji
mesec izgubil 1500 vojakov,
pred šestimi meseci pa
1215.

Diplomatska kronika

Beograd, 8. nov. (Tanjug).
Predsednik Zvezne ljudske
skupščine Petar Stambolić je
danes dopoldne sprejel na
protokolarni obisk novoime-
novanega izrednega in opo-
nomničnega veleposlanika
Madžarske v Jugoslaviji Ka-
rolya Prata.

Beograd, 8. nov. (Tanjug).
Novoimenovani veleposlanik
FLRJ v Češkoslovaški Nikola
Vujanović je danes odpoto-
val v Prago.

Kairo, 8. nov. (Tanjug). V
Jugoslovanski veleposlanik v

Kairu dr. Jože Brilej je več-
krat obiskal podpredsednika
vlade ZAR in ministra za
krajno upravo Kameledina
Huseina.

Atene, 8. nov. (Tanjug). V
Jugoslovanski veleposlanik v
Grčiji Peko Dapčević je da-
nes obiskal podpredsednika
grške vlade Panajotisa Ka-
nelopoulosa in se z njim raz-
govarjal o dvostranskem go-
sposarskem sodelovanju med
Jugoslavijo in Grčijo. Vele-
poslanik Dapčević je obiskal
tudi grškega zunanjega mi-
nistra Evangelosa Averofa.

Končan letošnji knjižni sejem

Beograd, 8. nov. (Tanjug).
Nocoj ob 19. uri se bodo za-
prla vrata reprezentativne
dvorane številka 1 beogra-
dskega sejma, ki jo je v še-

stih dneh letošnjega jugoslo-
vanskega knjižnega sejma
obiskalo nad 150.000 ljudi. S
tem bo končana ta tradicio-
nalna mednarodna razstava,
na kateri je 2000 tujih in 74
domaćih založb razstavilo
okrog 40.000 knjig. Domače
založbe bodo po približni
oceni samo odpravile okrog
pol milijarde prometa.
Knjižni sejem je bil preteko
letu po vsem knjižnem sejmju.

Plinarna bo uvozila
butana iz Italije

Ljubljana, 8. nov. — Po
zadnjih vesteh je ljubljans-
ka mestna plinarna ob
podpori občine in banke
zagotovila devizna sredstva
za uvoz 80 ton tekočega bu-
tana iz Italije, ki ga priča-
kujejo čez nekaj dni. Tako
bo omogočeno normalno
obratovanje plinarne do 25.
novembra, ko bo končana
rekonstrukcija rafinerije v
Sisku. Mestna plinarna je
opustila načrt za preure-
ditev plinarne za uporabo
pentan-butana, ki ga pri-
doblja rafinerija v Lenda-
vi, ker analize kakovosti
tega plina niso bile zado-
voljive.

Poldruge leto zopora
za hudo telesno
poškodbo

Ljubljana, 8. nov. Danes
je bila pred okroglim so-
diščem v Ljubljani obna-
vna zoper Rada Kvedra,
obtoženega poskusa uboja
Rudija Ocvirka, ki ga je
11. junija letos na Cesti
dveh cesarjev v Ljubljani
z dyema streloma hudo po-
škodoval in mu povzročil
hudo okviro stihna. Javni
tožilec je prekvallificiral
kaznivno dejanje poskusa
uboja v hudo telesno po-
škodbo. Obtoženi Kveder
je bil obsojen na 1 leto in
šest mesecev strogega zo-
pora.

SMRTNA NESREČA PRI IZOLI

Koper, 8. nov. — Včeraj ob
22.45 se je pri izoli pripletla hu-
da prometna nesreča, v kateri
je izgubljen življenje 32-letni Zvo-
rnin Bozja iz Pivara, hudo po-
škodovan pa je bil 32-letni Zvo-
rnin Franc Zlobec.
Vozila so se prepletala v izolo-
nem tunelu, ki se nahaja v
Pozarju. Voznik Zlobec je po-
stavljal vozilo z osebnim avto-
mobilom pod napet. Vzroka ne-
sreče še niso ugotovili.

TRČENJE NA KRIZISU

Ljubljana, 8. nov. — Včeraj ob
15.15 je po Gospodarskem ces-
tju križišču pri Delavskem do-
mu, peljal osebn. avtomobil
voznika Eda Rusbergerja. Na-
prijel je pripeljal osebn. avto
Gojko Vučković in hotel pred

sti do paradoksa, da bi ime-
le gospodarske organizacije,
ki so poslovala bolje in bolj
gospodarno, večje obvezno-
sti do skupnosti.

Ker se ne določi v začet-
ku, marveč sredi ali okon-
cu leta, pavšal krši načelo
delitve po delu in glede na
neposredno sodelovanje de-
lovnega kolektiva v delitvi.
Če so obveznosti že vnaprej
znane, v nekaterih komun-
istih običajno pooustilita za-
nimanje in skrb za poslov-
ne uspehe gostinskih orga-
nizacij za pavšalno obročno
delitev, kar pa tudi družbe-
na kontrola nad evidenco ni-
hovega prometa.

Na tej, s predlaganih več
člankov, ki naj bi opozorile
k zbolšanju sedanjega po-
stavljanja gostinstva.

Še dva specialna
sejma

Novi Sad, 8. nov. (Tanjug).
Razen mednarodnega se-
ma knjižništva, ki ga prireda
vskoli leto, bodo imeli pri-
hodnje leto v Novem Sadu
še dve sejemski prireditvi —
gostinstva, lovstva in ribi-
štva ter sadjarstva in vino-
gradništva. Ta dva sejma naj
omogočita gospodarskim or-
ganizacijam še tesnejše in še
bolj neposredno sodelovanje
z domačimi in tujimi kupci,
nakup sodobne opreme in
reprodukcijskih potrebščin
ter izmenjavo izkušenj za
povečanje proizvodnje.

NOGOMETNA TEKMA ZA POKAL EVROPSKIH PRAKOV

Juventus - Partizan 2:1

Beograd, 8. nov. — V prvi
tekmi osmink finala tekmo-
vanja za pokal evropskih pra-
kov sta se danes pred okoli
26.000 gledalci pomerili
enajstotiski Juventus iz Mi-
lana in domačja Partizana.
Po zanimivju toka na trenutke
grobji igri so zmagali Itali-
jani 2:1 (1:0). Sodi je Svicar
Schicker.

V prvem delu igre so napad-
alci obeh moštev zamudili
več idealnih priložnosti za
dosego gola. Edini gol v 35.
minuti je dosegel v pr-
vemu polčasu je dosegel v 35.
minuti Nicole, tri minute
pred zaključkom prvega po-
lčasa pa je Partizanov napad-
alec Galic zastreljal enajst-
metrovko.

V drugem polčasu so do-
maći nogometaši zastavili vse

prote, da bi rezultat izenačili,
vendar jim to ni uspelo, saj
so napadali samo s štirimi
napadalci. Tik pred zaključ-
kom prvega dela igre se je
bil laže poškodovati branilec
Justufi, ki je pozneje samo
statal na levem krilu. To
so izkoristili Milančani, za
katere je v 75. minuti igre
dosegel drugi gol Rossi. Ne-

kaj minut pred koncem igre
je rezultat značil Vasović.
Po tem голу pa se je na
igrišču pripetil neljub dogo-
dek. Nekaj igralcev Juventu-
sa in Partizana se je začelo
pretepati, nakar so za igri-
šče vdrl še gledalci. Šele s
posredovanjem varnostnih
organov so se vroče krveži
naposled le umirili.

Prostovoljnim je bila na Jesenicah otvortvena hokejska tekma med moštvi Davosa iz
Svice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivju igri do-
maćini 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

proti prvemu orožju," je
naglasil Carapkin, "se prav
gotovo lahko bori tudi
proti uporabi še bolj bar-
barskega orožja — jedrskega."

Oba predloga resolucije
so zatem podprli tudi de-
legacije Gvineje, Liberije,
Poljske, ZAR, Kongo in
Tunizije. O predlaganih re-
solucijah bodo glasovali
jutri.

Na seji posebnega poli-
tičnega odbora OZN so na-
daljevali razpravo o politi-
ki apartheida v Južni Afri-
ki in o resoluciji, ki jo je
predložilo 30 azijsko-afri-
ških držav o diplomatskih in
trgovinskih sankcijah
proti Južnoafriški republi-
ki in njeni izključitvi iz
OZN.

Argentinski delegat je iz-
razil upanje, da bo Južna
Afrika upoštevala zahtevo
svetovnega javnega mne-
nja in spremenila politiko
rasne diskriminacije. Do-
dal pa je, da ne more gla-
sovali za predlagano resolu-
cijo o trgovinskem in di-
plomatskem bojkotu Južne
Afrike niti za izključitev te
države iz člaštva OZN.

Predstavnik Izraela je
podprl zahtevo o bojkotu
Južne Afrike, vendar je na-
sprotoval zahtevi, da bi bi-
la izključena iz OZN. Iz-
ključitvi je nasprotoval
tudi turški delegat, ki je
rekel, da bo podprl pred-
log sedmih držav o milejših
ukrepih proti Južni
Afriki.

Indonezijski delegat je
izjavil, da bi bila prekinit-
ve diplomatskih odnosov
z Južno Afriko prvi korak
proti ponizovanju politiki
apartheida. Apreliral je, da
bi sprejeli resolucijo 30
držav.

Tudi delegat Mongolije,
ki je prvič govoril v tem
odboru, je izjavil, da po-
pira predlagano resolucijo
ter poudaril, da je južno-
afriška politika apartheida
grožnja za mir v svetu.

Na seznamu govornikov
o apartheidu v Južni Afri-
ki so še delegati Sudana,
Etiopije in Južne Afrike.
Predsedujoči je objavil, da
bo do 20. decembra, ko naj
bi bilo končano zasedanje
Generalne skupščine, po-
sebnih politični odbor po-
stavi osem sej sporu med
Italijo in Avstrijo o Južni
Tirolski, pet sestankov po-
ložaj Indijev in Pakistancv
v Južni Afriki, 15 sestankov
problema palestinskih begun-
cev in o sporu med Omanom
in Veliko Britanijo.

Tiški dogodki
v Avstraliji

BRISBANE, 8. nov. V polfi-
nalu mednarodnega teniskega
turnirja na travnatih igriščih
bodo igrali štirje domaćini. V
četrtfinalu je mladinec New-
combe presenetljivo premagal
prvaka Avstralije Emersona 7:5,
4:6, 4:6, 6:3, 6:4. Ostala tri sre-
čanja: Laver — Shepherd 6:2,
6:3, 4:6, 6:3; Hewitt — Gibbons
3:6, 3:6, 6:4, 6:2 in Stole — Flet-
cher 12:11, 6:2, 6:4. Značilni
avstralski teniški igralci Fraser,
ki je bil nedavno operiran za
meniskusom, se je vrnil sku-
aj z Emersonom v polfinalu
tekmovalja dvojic.

Politična apartheida ogroža mir v svetu — Do 20. decembra, ko naj bi bilo končano
zasedanje Generalne skupščine, bo posebni politični odbor razpravljaj še o sporu
med Italijo in Avstrijo glede Južne Tirolske, o položaju Indijcev in Pakistancv v
Južni Afriki, o problemu palestinskih beguncev in o sporu med Omanom ter Anglijo

Prostovoljnim je bila na Jesenicah otvortvena hokejska tekma med moštvi Davosa iz
Svice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivju igri do-
maćini 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

Proti prvemu orožju," je
naglasil Carapkin, "se prav
gotovo lahko bori tudi
proti uporabi še bolj bar-
barskega orožja — jedrskega."

Oba predloga resolucije
so zatem podprli tudi de-
legacije Gvineje, Liberije,
Poljske, ZAR, Kongo in
Tunizije. O predlaganih re-
solucijah bodo glasovali
jutri.

Na seji posebnega poli-
tičnega odbora OZN so na-
daljevali razpravo o politi-
ki apartheida v Južni Afri-
ki in o resoluciji, ki jo je
predložilo 30 azijsko-afri-
ških držav o diplomatskih in
trgovinskih sankcijah
proti Južnoafriški republi-
ki in njeni izključitvi iz
OZN.

Argentinski delegat je iz-
razil upanje, da bo Južna
Afrika upoštevala zahtevo
svetovnega javnega mne-
nja in spremenila politiko
rasne diskriminacije. Do-
dal pa je, da ne more gla-
sovali za predlagano resolu-
cijo o trgovinskem in di-
plomatskem bojkotu Južne
Afrike niti za izključitev te
države iz člaštva OZN.

Predstavnik Izraela je
podprl zahtevo o bojkotu
Južne Afrike, vendar je na-
sprotoval zahtevi, da bi bi-
la izključena iz OZN. Iz-
ključitvi je nasprotoval
tudi turški delegat, ki je
rekel, da bo podprl pred-
log sedmih držav o milejših
ukrepih proti Južni
Afriki.

Indonezijski delegat je
izjavil, da bi bila prekinit-
ve diplomatskih odnosov
z Južno Afriko prvi korak
proti ponizovanju politiki
apartheida. Apreliral je, da
bi sprejeli resolucijo 30
držav.

Tudi delegat Mongolije,
ki je prvič govoril v tem
odboru, je izjavil, da po-
pira predlagano resolucijo
ter poudaril, da je južno-
afriška politika apartheida
grožnja za mir v svetu.

Na seznamu govornikov
o apartheidu v Južni Afri-
ki so še delegati Sudana,
Etiopije in Južne Afrike.
Predsedujoči je objavil, da
bo do 20. decembra, ko naj
bi bilo končano zasedanje
Generalne skupščine, po-
sebnih politični odbor po-
stavi osem sej sporu med
Italijo in Avstrijo o Južni
Tirolski, pet sestankov po-
ložaj Indijev in Pakistancv
v Južni Afriki, 15 sestankov
problema palestinskih begun-
cev in o sporu med Omanom
in Veliko Britanijo.

Prostovoljnim je bila na Jesenicah otvortvena hokejska tekma med moštvi Davosa iz
Svice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivju igri do-
maćini 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

Proti prvemu orožju," je
naglasil Carapkin, "se prav
gotovo lahko bori tudi
proti uporabi še bolj bar-
barskega orožja — jedrskega."

Oba predloga resolucije
so zatem podprli tudi de-
legacije Gvineje, Liberije,
Poljske, ZAR, Kongo in
Tunizije. O predlaganih re-
solucijah bodo glasovali
jutri.

Na seji posebnega poli-
tičnega odbora OZN so na-
daljevali razpravo o politi-
ki apartheida v Južni Afri-
ki in o resoluciji, ki jo je
predložilo 30 azijsko-afri-
ških držav o diplomatskih in
trgovinskih sankcijah
proti Južnoafriški republi-
ki in njeni izključitvi iz
OZN.

Argentinski delegat je iz-
razil upanje, da bo Južna
Afrika upoštevala zahtevo
svetovnega javnega mne-
nja in spremenila politiko
rasne diskriminacije. Do-
dal pa je, da ne more gla-
sovali za predlagano resolu-
cijo o trgovinskem in di-
plomatskem bojkotu Južne
Afrike niti za izključitev te
države iz člaštva OZN.

Predstavnik Izraela je
podprl zahtevo o bojkotu
Južne Afrike, vendar je na-
sprotoval zahtevi, da bi bi-
la izključena iz OZN. Iz-
ključitvi je nasprotoval
tudi turški delegat, ki je
rekel, da bo podprl pred-
log sedmih držav o milejših
ukrepih proti Južni
Afriki.

Indonezijski delegat je
izjavil, da bi bila prekinit-
ve diplomatskih odnosov
z Južno Afriko prvi korak
proti ponizovanju politiki
apartheida. Apreliral je, da
bi sprejeli resolucijo 30
držav.

Tudi delegat Mongolije,
ki je prvič govoril v tem
odboru, je izjavil, da po-
pira predlagano resolucijo
ter poudaril, da je južno-
afriška politika apartheida
grožnja za mir v svetu.

Na seznamu govornikov
o apartheidu v Južni Afri-
ki so še delegati Sudana,
Etiopije in Južne Afrike.
Predsedujoči je objavil, da
bo do 20. decembra, ko naj
bi bilo končano zasedanje
Generalne skupščine, po-
sebnih politični odbor po-
stavi osem sej sporu med
Italijo in Avstrijo o Južni
Tirolski, pet sestankov po-
ložaj Indijev in Pakistancv
v Južni Afriki, 15 sestankov
problema palestinskih begun-
cev in o sporu med Omanom
in Veliko Britanijo.

Prostovoljnim je bila na Jesenicah otvortvena hokejska tekma med moštvi Davosa iz
Svice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivju igri do-
maćini 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

Proti prvemu orožju," je
naglasil Carapkin, "se prav
gotovo lahko bori tudi
proti uporabi še bolj bar-
barskega orožja — jedrskega."

Prostovoljnim je bila na Jesenicah otvortvena hokejska tekma med moštvi Davosa iz
Svice in jugoslovanskim državnim prvakom Jesenicami. Zmagali so po zanimivju igri do-
maćini 3:2 (1:2, 2:0, 0:0). — Naš posnetek prikazuje prizor pred vrati Jesenic.

Proti prvemu orožju," je
naglasil Carapkin, "se prav
gotovo lahko bori tudi
proti uporabi še bolj bar-
barskega orožja — jedrskega."

Oba predloga resolucije
so zatem podprli tudi de-
legacije Gvineje, Liberije,
Poljske, ZAR, Kongo in
Tunizije. O predlaganih re-
solucijah bodo glasovali